

Pirkanmaan hyvinvointialueen ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat palvelut tutuksi yrityksille ja tutkijoille

Webinaari osa 3, 10.3.2026 klo 14-15

Aiheena: **Elintapaohjaus ja kulttuurihyvinvointi**



Euroopan unionin
osarahoittama



PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION



TAMPERE

Pirkanmaan
hyvinvointialue



Tampereen yliopisto



UKK-instituutti



Tampereen
urheilulääkäriasema

VARALA

Webinaarisarjan sisältö

Tervetuloa kuulemaan ja keskustelemaan Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia palveluita koskevista strategioista, suunnitelmista ja tarpeista!

- **Pääkohderyhmä**

- tutkimus- kehitys- ja innovaatioyhteistyöstä (TKI) kiinnostuneet yritykset ja tutkijat sekä muut aiheesta kiinnostuneet.

- **Mitä luvassa?**

- Tietoa Pirhan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä kuntoutuksen strategioista, suunnitelmista ja tarpeista erityisesti yritysten ennakoivaa tuotekehitystä varten sekä
- tietoa Pirhan kehitteillä olevista TKI-

yritysyhteistyön toimintamalleista ja -mahdollisuuksista.

- **Webinaarisarjan viimeinen osa:**

- 10.4.2026 klo 10–11: **Ikääntyneiden kuntoutus Pirkanmaan hyvinvointialueella**

(Löydät tilaisuuksien Teams-linkit [tästä kutsusta](#))

- Aiempien tilaisuuksien materiaalit löydät hankkeen nettisivuilta kohdasta [Työpajat ja webinaarit](#)

Tämän päivän ohjelma

- **Klo 14–14.05 Tervetuloa!** Projektipäällikkö Essi Lönnqvist
 - Nostoja Pirhan TKI-yritysyhteistyön ajankohtaisista asioista
- **Klo 14.05–14.20 Elintapaohjaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä Pirkanmaalla.** Suunnittelupäällikkö Iina Laine
- **Klo 14.20–14.40 Kulttuurihyvinvointi osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.** Suunnittelija Hanna Korhonen
- **Klo 14.40–14.50 Perheiden elintapaohjauksen polku Pirkanmaalla.** Projektipäällikkö Anne Viitala
- **Klo 14.50–15 Kysymyksiä ja keskustelua**
 - Tulevia tilaisuuksia
 - Palaute- ja yhteydenottolomake

Webinaarin käytännön asioita

- Tilaisuutta ei tallenneta
- Esitysmateriaali lisätään myöhemmin [Tomorrow's Sports and Health Campus -hankkeen sivuille](#).
- Pidetään mikit ja kamerat kiinni alustusten aikana
 - Keskustelukenttään voi laittaa kysymyksiä ja kommentteja.
- Lopussa aikaa kysymyksille ja keskustelulle
 - Myös palaute- ja yhteydenottolomake





Nostoja Pirhan TKI-yhteistyön ajankohtaisista asioista

Käynnissä

- Yritysten keskitetty yhteydenottokanava TKI-tarpeissa -lomakkeen ja prosessin testaus alkanut
- Jätä yhteydenottosi [täältä](#)
 - Jos haluat vain testata lomaketta eikä sinulla ole ns. oikeaa tarvetta, lisää sana TESTI-lomakkeen alkuun yrityksesi nimen eteen ja täytä lomake kuvitteellisilla tiedoilla, mutta omalla s-postillasi
- Yritykset, tutkijat ja Pirkan henkilöstöä kokoontui yhteiskehittämään systemaattista TKI-mallia joulukuussa
- Blogiteksti täällä: [Paidiassa kehitettiin yhteistä TKI-toimintamallia](#)

Yhteydenottolomake yrityksille / Contact request form for companies, versio 1.0

Tämän yhteydenottolomakkeen kautta voit lähettää yrityksesi terveys-, hyvinvointi- ja urheilualaan liittyvän tutkimus-, kehittämis- tai tuotekehitystarve-ehdotuksen Tampereen yliopistolle, Pirkanmaan hyvinvointialueelle, Hakametsä Sport Campukselle/Tampereen kaupunki, Varalan urheiluopistolle tai Tampereen Urheilulääkäriasemalle/UKK-instituutille.

Yhteydenottolomaketta pilotoidaan osana [Tomorrow's Sports and Health Campus-hanketta](#). Organisaatioiden [hankevastaavat](#) käsittelevät omaan organisaationsa kohdennetut yhteydenotot luottamuksellisesti.

Täytä lomake mahdollisimman huolellisesti, se helpottaa yhteydenottopyynnön käsittelyä.

In English: Through this contact form, you can submit your company's proposal related to sports, wellbeing or health for testing or co-development to one of the following organizations: Tampere University, the Wellbeing Services County of Pirkanmaa, Hakametsä Sport Campus/City of Tampere, Varala Sports Institute or Tampere Sports Medical Center/UKK Institute.

The contact form is being piloted as part of the [Tomorrow's Sports and Health Campus project](#).

Project representatives from these organizations will review the submissions.

Please fill out the form as carefully as possible to help us process your request efficiently.



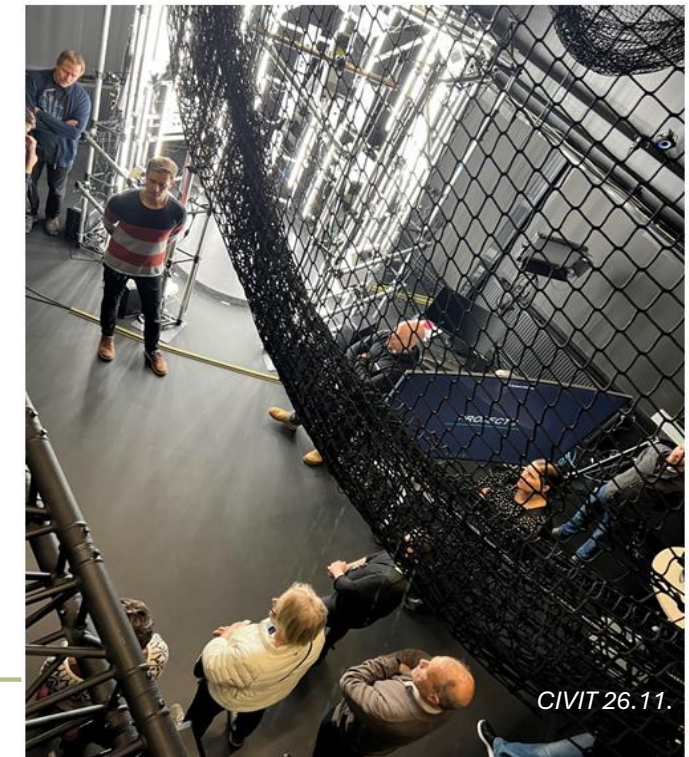
Euroopan unionin
osarahoittama



Pirkanmaan
hyvinvointialue

Mitä Tomorrow's Sports and Health Campus -hanke tarjoaa yrityksille?

- Osallistuminen verkostoon (Hakametsä Sport Campus) sekä osaksi Tampere Health -ekosysteemiä
- Tukea ja sparrausta tuotekehityksen ja testauksen (esim. **de minimis -toimenpiteinä**):
 - *yritysten testaus- ja tuotekehitystoimenpiteet*
 - *Sparraus ym. yrityksille*
- Pääsyn mukaan yhteiskehittämisen ja systemaattisen TKI-toimintamallin kehittämiseen ja pilotointiin (myös digialustan testaus)
- Lisää tietoisuutta olemassa olevista TKI-infroista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista
- Hankkeen työpajat, vierailut sekä muut tilaisuuudet





Elintapaohjaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä Pirkanmaalla

lina Laine

Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma

- **Päivitystyö parhaillaan käynnissä vuosille 2026-2029**
- Suunnitelma rakentuu alueen kuntien, kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden yhteiselle tavoitteelle edistää pirkanmaalaisten asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä
- HYTE-työn voima ja vaikuttavuus syntyy alueen toimijoiden yhteisen tekemisen kautta, hyödyntäen kunkin asiantuntemusta, resursseja ja vahvuuksia. Yhteistyön edellytyksenä on toimijoiden välinen arvostus ja luottamus, joka syntyy tekojen kautta.

Painopisteet

1. Yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen
2. Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen
3. Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen
4. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen
5. Arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä elinympäristö

Suunnitelmakauden toimenpiteet

- Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa hyte-työllä
- Mielenterveyteen vaikuttavia tekoja
- Kohtaamispaikkatoimintaa laajassa yhteistyössä
- Elintapaohjauksesta tukea arjen valintoihin
- Luontohyvinvointia yhteydestä luontoon
- Hyvinvointia kulttuurista
- Lasten ja nuorten turvaaminen aikuisten digimaailmassa
- Turvallisuusyhteistyöllä vakautta arkeen
- HYTE-työn tiedolla johtaminen Pirkanmaalla
- Alueellisten toimijoiden yhteinen viesti
- Vaikuttavaa yhdyspintatyötä HYTE-kertoimen kannustamana

Elintapaohjauksesta tukea arjen valintoihin

- Elintapaohjaus on hyte-työn ytimessä tapahtuvaa ohjausta, neuvontaa ja viestintää, jolla pyritään edistämään yksilö- ja väestötasolla terveellisiä elintapoja. Siihen voi kuulua ruokavalion parantaminen, liikunnan tai kulttuurin lisääminen, stressin hallinta, riittävä uni ja riskikäyttäytymisen, kuten tupakoinnin ja liiallisen alkoholinkäytön, välttäminen.
- Ammattilaisia tuetaan elintapaohjaukseen antamalla välineitä puheeksiottoon, jotta syntyy vaikuttavia kohtaamisia ja interventioita. Tavoitteena on auttaa henkilöitä omaksumaan tapoja ja käyttäytymistä, jotka voivat parantaa terveyttä ja hyvinvointia, vähentää kroonisten sairauksien riskiä ja parantaa elämänlaatua. Ammattilaisen motivoivan vuorovaikutuksen osaamisella on vaikutusta, jotta juuri itselle ja omaan elämäntilanteeseen sopivat sisäiset motivaattorit löytyvät.
- Päivittyvä ja ajantasainen Hyvinvointia elintavoilla -sivusto tukee pirkanmaalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla luotettavaa tietoa ja ohjausta toimintaan ja tapahtumiin.
- Planetaarinen terveys ja hyvinvointi on lähestymistapa, joka huomioi ihmisen ja muun luonnon hyvinvoinnin systeemisenä kokonaisuutena. Elintapaohjauksessa tämä tarkoittaa kannustamista kestäviin valintoihin, kuten planetaariseen ruokavalioon, aktiivisiin kulkutapoihin, nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen ja luontoyhteyteen.

Pirkanmaalla elintapaohjausta ohjaava ja tukeva työ

Kansallinen/YTA-tasoinen

- Hyte-työtä edistävä kansallinen kehittäminen/STM&THL
 - Hyte-kerroin
- Elintapaohjausta tukevat kehittäjäverkot/UKK
- Liikuntaneuvontaa tukeva verkosto/HLU

Pirkanmaa

- Pirkanmaan hyvinvointialueen Hyte-suunnitelmat
- Pirkanmaan kuntien Hyte-suunnitelmat
- Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattorit -verkosto
- Vuosittaiset yhteiset Hyte-neuvottelut

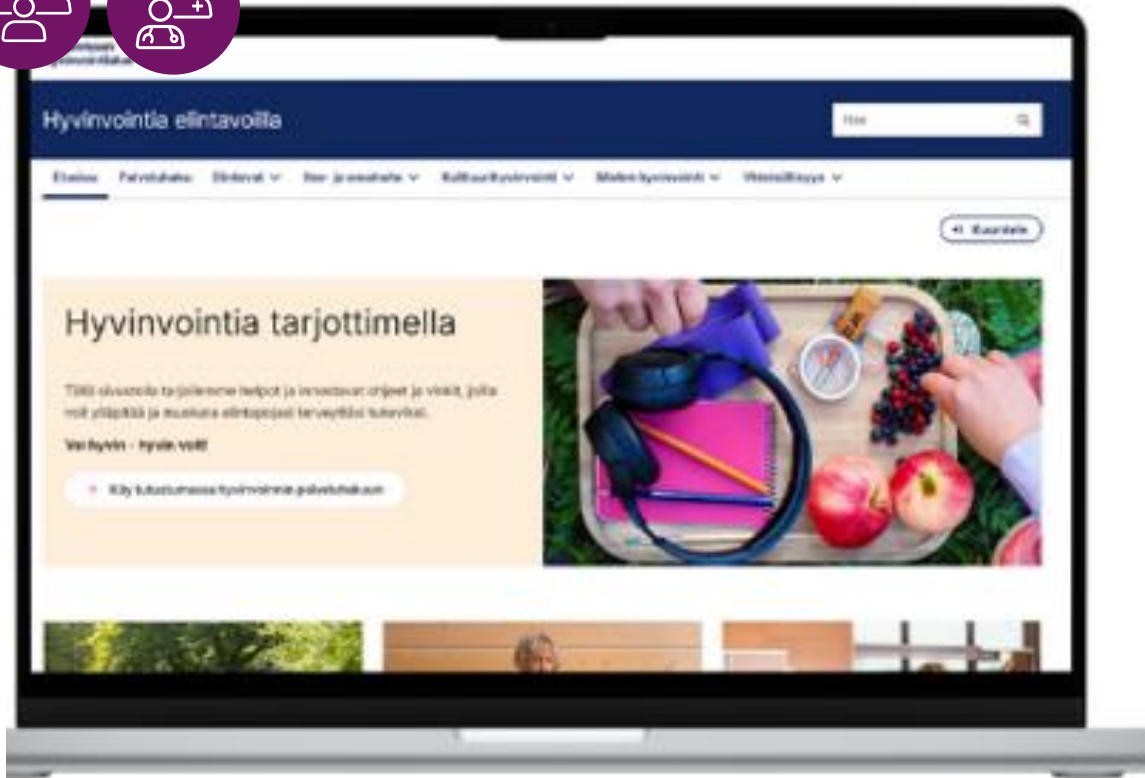
Yhdyspinta

- Pirkanmaan elintapaohjauksen yhteistyöverkosto
- Vastinparit Pirha, kunnat ja järjestötoimijat

Alueellinen

- Kaupungin/Kunnan/Alueen Hyte-työryhmät
- mm. Elintapaohjaus, kaatumisen ehkäisy

Hyvinvointia elintavoilla – pirha.fi/hyvinvointiaelintavoilla



Sivunäytöt 2024: **21 194kpl**

Vs.

Sivunäytöt 2025: **70 261 kpl**

- Pirkanmaan yhteinen hyvinvointitarjotin
- Sivusto tarkoitettu sekä pirkanmaalaisille että ammattilaisille
- Tietosisältöä eri hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aiheista
 - Elintavat
 - Itse- ja omahoito
 - Kulttuurihyvinvointi
 - Mielen hyvinvointi
 - Yhteisöllisyys
- Hyvinvoinnin palveluiden etsimiseen
 - Hyvinvoinnin palveluhaku (2/25)
 - Pirhan tapahtumakalenteri (11/25)

Hyvinvoinnin palveluita ja tilaisuuksia ohjauksen tueksi

Hyvinvoinnin palveluhaku

Haussa näkyvät palvelut ovat hyvinvointialueen, kunnan tai järjestöjen tuottamia, Pirkanmaan alueella tai kansallisesti käytettävissä olevia palveluja.

Etsi palveluja lisäämällä hakusanoja, suodattimia tai niiden yhdistelmiä. Jos esimerkiksi haluat etsiä palveluja jonkin tietyn kunnan alueelta, valitse kunta "Etsi alueelta" -suodattimen avulla.

→ Etsitkö tapahtumia?

→ Eikö organisaatiosi palveluja löydy palveluhausta?

Etsi hakusanalla

Esim. uinti, taide, omahoito

Etsi teemalla Valitse

Etsi kohderyhmällä Valitse

Etsi alueelta Valitse

Hae Tyhjennä

☐ Näytä vain maksuttomat palvelut

 Euroopan unionin rahoittama NextGenerationEU

Hyvinvoinnin palveluhaku

- Pitkäaikaisia hyvinvoinnin palveluiden etsimiseen
- Pirkanmaan hyvinvointialue
- Pirkanmaan kunnat
- Pirkanmaan järjestöt
- Kansalliset palvelut
- Etsii tietoa Palvelutietovarannosta

Hyvinvoinnin palveluhaku hyödynnetään osaksi Digiperhe-sivustoa sekä uudessa palvelutuottajan palveluhaussa.

Pirhan tapahtumakalenteri on istutettu Hyvinvointia elintavoilla – sivuston lisäksi Digiperhe ja Lähitorien –sivuille.

Pirhan tapahtumakalenteri

- Tapahtumat.pirha.fi
- Tulossa tuotantokäyttöön 10/25
- Lyhytaikaiset tilaisuudet ja tapahtumat
- Pirhan omat tapahtumat
- Lähellä.fi
- Pirkanmaan kuntien menokalenterit

Pirkanmaan hyvinvointialueen tapahtumakalenteri

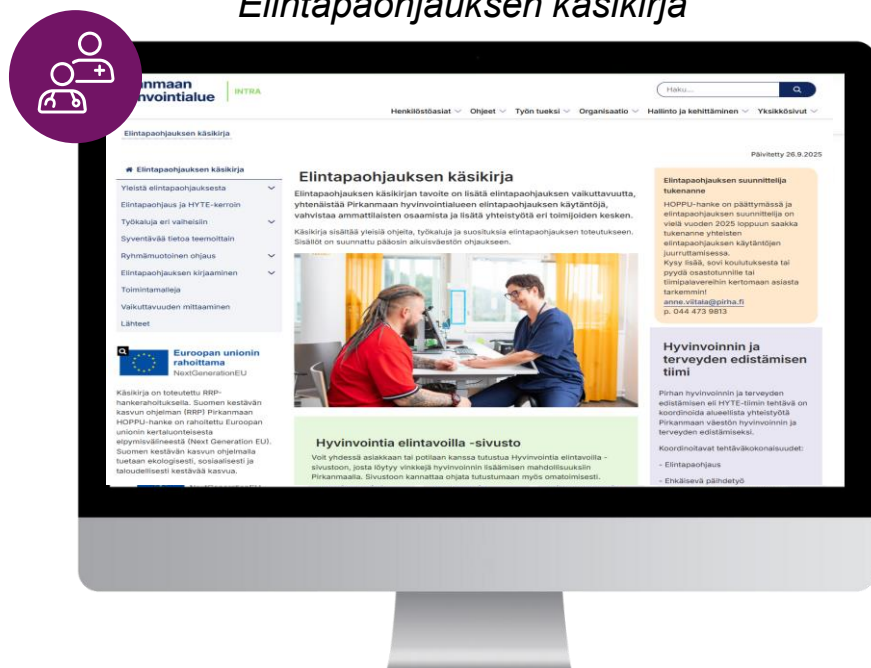
Seuraavaksi alkavat

- JÄLKKIOLUOTUS (just kidding)**
Hedemäentie, Lohikosken kartano, Tampere
Ma 28.8.2025 - la 1.10.2025
Lähellä: Tampereen tapahtumakalenteri
- Al ruusuja elämästä?**
Pirkkosen Mies, Pirkankatu 2, 33210 Tampere
Ma 29.8.2025 - la 10.10.2025
Lähellä: Tampereen tapahtumakalenteri
- Syksyn värit**
Kalliokeuhkon kirkko, Lohikoski 3, 33000 Tampere
Ma 29.8.2025 - la 30.10.2025
Lähellä: Tampereen tapahtumakalenteri

Käsikirjat ammattilaisten tukena

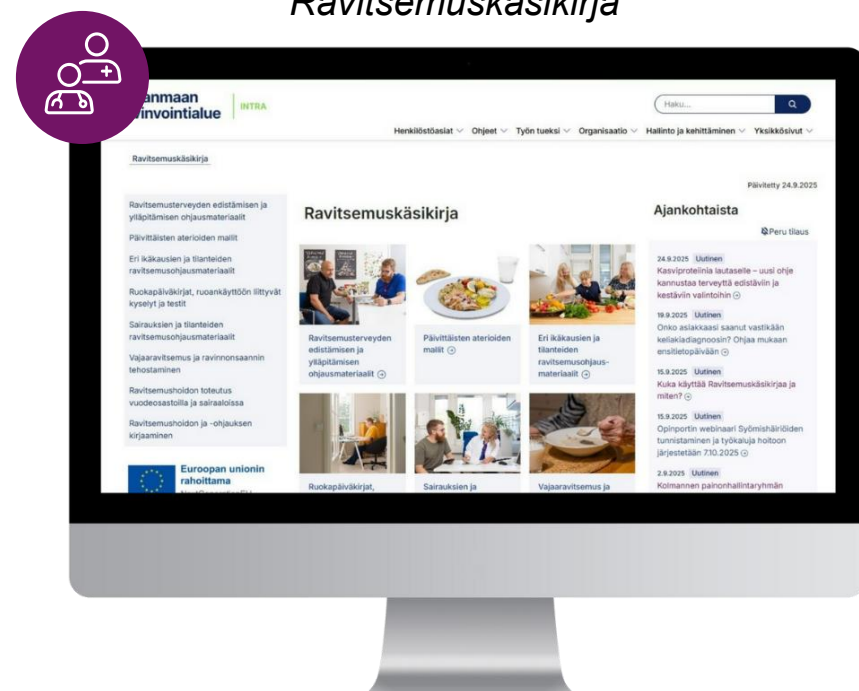
- Toive noussut määrittelytyötä toteuttaessa
- Elintapaohjauksen käsikirjaa hallinnoi HYTE-tiimi yhteistyössä palvelulinjojen kanssa, Ravitsemuskäsikirja ravitsemusterapiayksikössä
- Sote-ammattilaiset pääsevät käsikirjoihin käsiksi joko Pirhan intran tai Ekstranetin kautta!

Elintapaohjauksen käsikirja



Yksilöllisiä katseluita n. 4 000kpl

Ravitsemuskäsikirja



Yksilöllisiä katseluita n. 18 000kpl

Pirkanmaan elintapaohjauksen -verkosto

Pirkanmaan liikuntaneuvonnan kehittäminen



Liikuntaneuvontaan sujuva ohjautuminen Pirhan palveluista

- Toimintamallin suunnittelussa huomioidaan kuntien erilaiset resurssit
- Varmistetaan toimivat sote-vastinparit



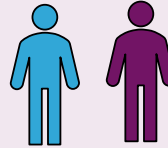
Liikuntaneuvonnan kirjaaminen potilastietojärjestelmiin

- Osassa kunnissa ollut käytössä
- Kustannus kunnilta (Sote-joryn päätös 5/24)

Elintapaohjauksen verkosto

Käynnistynyt 3/24

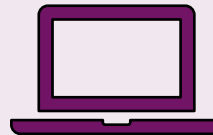
Kuntien vastinparit



Yhteinen Teams
EXT - Elintapaohjaus
Pirkanmaa

Hyvinvointia elintavoilla -sivusto

- Pirkanmaan yhteinen hyvinvointitarjotin
- Hyte-palveluhaku (PTV-tiedot)
- Tapahtumakalenteri (tulossa)



Pirkanmaan hyvinvointialueen kehittäminen



Elintapaohjauksen toimintamallien yhtenäistäminen

- Toimivien käytäntöjen yhtenäistäminen
- Ryhmätoimintojen kehittäminen
- Yhtenäinen kirjaaminen huomioiden **HYTE-kertoimet**



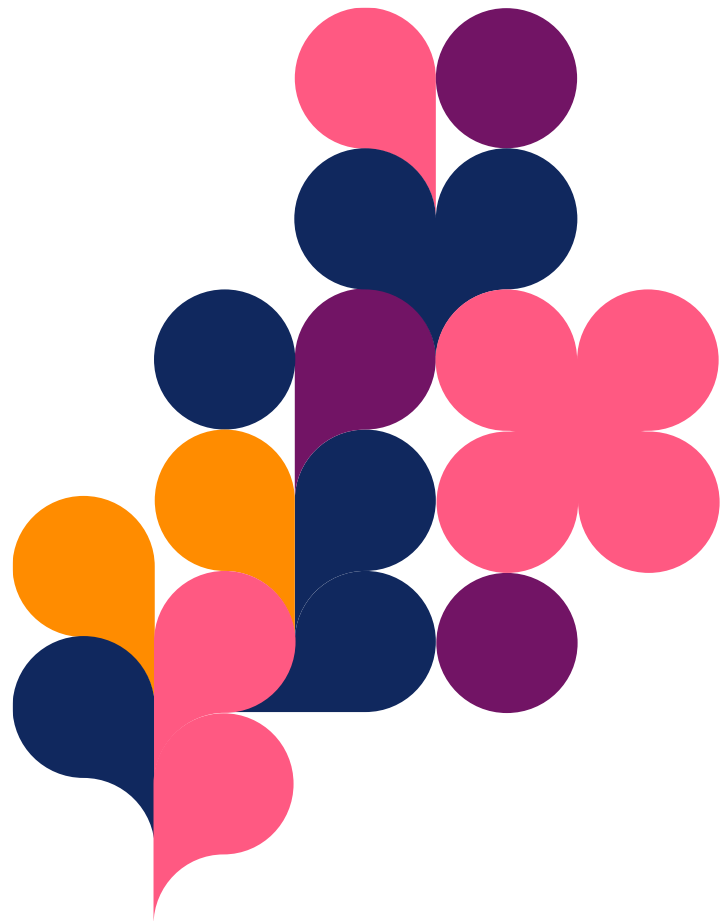
Käsikirjat ammattilaisten tukena

- Elintapaohjauksen käsikirja
- Ravitsemuskäsikirja



Kulttuurihyvinvointi pysyvänä osana elintapaohjausta

- Kulttuurilähete
- Kaikukortti
- Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton mini-interventiomalli



Kiitos!

Yhteystiedot

Iina Laine

Suunnittelupäällikkö, elintapaohjaus

HYTE-tiimi

iina.e.laine@pirha.fi



Pirkanmaan
hyvinvointialue



Kulttuurihyvinvointi osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

Hanna Korhonen

Mitä on kulttuurihyvinvointi?

KULTTUURIHYVINVOINNILLA TARKOITETAAN KULTTUURIN JA TAITEEN MAHDOLLISUUKSIA EDISTÄÄ HYVINVOINTIA JA HOITAA IHMISEN TERVEYTTÄ LÄPI ELÄMÄN.

Taide ja kulttuuri luovat jo itsessään hyvinvointia ja mielekästä elämää. Toisaalta niitä voidaan käyttää myös **tavoitteellisesti edistämään hyvinvointia.**

Taiteen ja kulttuurin positiivisesta vaikutuksesta hyvinvointiin ja terveyteen on olemassa **laajaa määrällistä ja laadullista tutkimusnäyttöä.**

Esim. WHO:n laaja kansainvälinen raportti [What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review.](#) Fancourt, D. & Finn, S. (2019).

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**



Kulttuurihyvinvoinnin ulottuvuuksia



Kulttuurihyvinvointipalvelut



Kuva: Tomi Lähdesmäki

Kulttuurihyvinvointipalvelut ovat **asiakas- ja tarvelähtöisiä**, matalan kynnyksen räätälöitäviä palveluita, joiden **tavoitteena on edistää hyvinvointia ja terveyttä**. Niitä kehitetään ja toteutetaan sosiaali-, terveys-, kasvatus sekä taide- ja kulttuurialan moniammatillisena yhteistyönä. Ne tavoittavat erityisesti yleisen kulttuuritarjonnan ulkopuolelle jääviä ihmisiä.

Kulttuurihyvinvointia edistetään yhdyspintatyönä



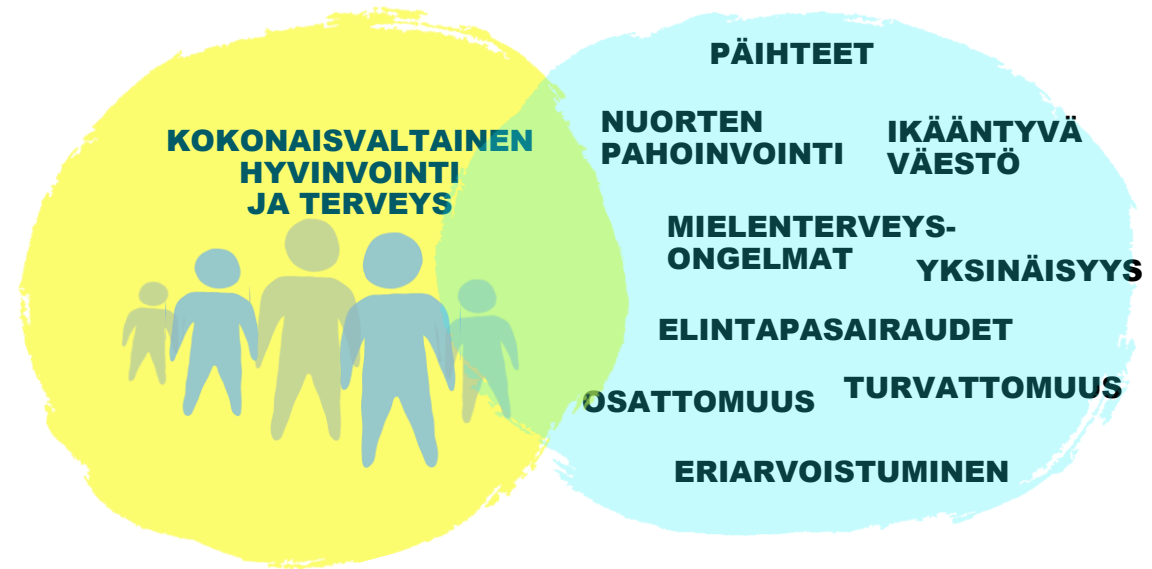
Credit:
Taikusydän
yhteyspiste

KULTTUURIHYVINVOINTI HOITAA KANSAN- TERVEYTTÄ JA LISÄÄ LUOTTAMUSTA

Taiteen, kulttuurin ja luovan toiminnan vaikutukset hyvinvoinnille ovat tutkitusti kiistattomat.

Laaja kansainvälisesti ja kansallisesti tunnustettu tutkimus- ja kokemustieto tukee kulttuurin ja taiteen hyödyntämistä terveysongelmien sekä sosiaalisen syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä, sairauksien hoidossa ja niiden kanssa selviytymisessä.

(Fancourt & Finn, WHO, 2019)



Taide- ja kulttuuri-osallistuminen on tutkimuksissa yhdistetty pienentyneeseen varhaisen kuoleman riskiin ja pidempään eliniänodotteeseen.

Eriarvoistuminen lisää sote-palveluiden kuormitusta ja on uhka kokonaisturvallisuudelle.

Mitä enemmän meillä on työstä, koulutuksesta ja vapaaehtoistoiminnasta ulkona olevia ihmisiä, sitä enemmän huoltosuhde kasvaa ja sote-palveluiden järjestäminen kriisiytyy entisestään.

KULTTUURIHYVINVOINNILLA TARKOITETAAN KULTTUURIN JA TAITEEN MAHDOLLISUUKSIA EDISTÄÄ HYVINVOINTIA JA HOITAA IHMISEN TERVEYTTÄ LÄPI ELÄMÄN.

KULTTUURIHYVINVOINTI KUNNASSA TARKOITTAÄ

1. **Kulttuuritarjonnan saavutettavuutta.**
Kun erilaiset ihmiset voivat osallistua kulttuuritoimintaan mahdollisimman helposti ja esteettömästi, myös kulttuurin hyvinvointivaikutukset voivat toteutua.
2. **Kestävää kehittämistä.**
Kulttuurihyvinvointi tukee kunnan elinvoimaa, työllistymistä, kotoutumista ja kaupunkisuunnittelua. Taide ja kulttuuri ovat sivistyksemme kivijalka.



KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEEN YHTEISTYÖSSÄ

kulttuurihyvinvointi on asiakkaiden ja asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden kokonaisvaltaista edistämistä ja ohjausta.

Kun asiakas-, palvelu- ja elintapaohjauksessa ohjataan asiakkaita kulttuuripalveluihin ja järjestöjen matalan kynnyksen toimintaan, voidaan tukea asiakkaan mielekästä, aktiivista arkea ja mielen hyvinvointia ja vähentää sote-palveluiden kuormitusta.

KULTTUURIHYVINVOINTI HYVINVOINTIALUEELLA ON

1. **Ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa, toimintakykyä lisäävää tai ylläpitävää toimintaa** perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa, kuntoutus-palveluissa, mielenterveys- ja päihdepalveluissa, ikääntyneiden palveluissa, sosiaali- ja perhepalveluissa, vammaispalveluissa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.
2. **Pitkäaikaisen hoidon, hoivan tai asumispalveluiden** piirissä olevien sote-palveluiden asiakkaiden kulttuuristen ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista.

JOKAISELLA TULEE OLLA YHDENVERTAINEN MAHDOLLISUUS OSALLISTUA TAIDE- JA KULTTUURI-TOIMINTAAN NIIN KOKIJANA KUIN TEKIJÄNÄ KOKO ELÄMÄNSÄ AJAN.

KULTTUURI- HYVINVOINTI- HYVINVOINTI- ALUEEN PALVELUISSA

Hyvinvointialueen asukkaiden hyvän arjen turvaamiseksi tarvitaan sujuvia palveluja ja ihmiskeskeisiä palvelupolkuja, jotka rakennetaan tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, kulttuurikentän ja muiden toimijoiden kuten seurakuntien kanssa.

**KATSO ESIMERKKEJÄ
SEURAAVALTA SIVULTA**

PERUSTERVEYDENHUOLTO

kulttuuri osana
hyvinvointilähetettä,
kulttuurilähete, Kaikukortti,
kulttuurin puheeksiotto
elintapa-, asiakas- ja
palveluohjauksessa

ERIKOISSAIRAANHOITO

musiikkiterapia ja
kuvataidepsykoterapia,
sairaalaklovnit ja -muusikot,
musiikki kivun hoidossa ja
kuntoutuksessa,
sairaaloiden taidekokoelmat

KUNTOUTUS

musiikkiterapia,
kuvataidepsykoterapia
taidelähtöiset
menetelmät
kuntoutuksessa,
taideterapiat

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

yhdyspintatyö kuntien ja
järjestöjen kanssa,
hyvinvointiohjaus- ja lähetteen
ennaltaehkäisy,
järjestöavustukset, viestintä,
osallisuus

TIEDOLLA JOHTAMINEN

hyvinvointialuestrategia,
toiminta- ja taloussuunnittelu,
hyvinvointisuunnitelmat ja
-kertomukset, lasten ja
nuorten sekä ikääntyneen
väestön hyvinvointi-
suunnitelma, kulttuuri-
hyvinvointisuunnitelma

IKÄÄNTYNEET

kulttuurinen vanhustyö
kulttuurikirjaaminen
asiakassuunnitelmaan
kulttuuriohjaajat, taide- ja
kulttuuritoiminta
asumisyksiköissä,
kulttuurivastaavat

VAMMAISPALVELUT

kulttuurikirjaaminen
palvelusuunnitelmaan,
taidetoiminta
päivätoimintana

SOSIAALI- JA PERHEPALVELUT

Kaikukortti, perhekeskusten
kohtaamispaikat, taide- ja
kulttuurineuvolat, kulttuuri- ja
harrastelähetteen, neuvolan
kirjakassit, taiteilija lastensuojelussa

MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT

taideterapiat, taidetyöpajat, Kaikukortti,
taidelähtöiset menetelmät hoitotyössä



ESIMERKKEJÄ KULTTUURIHYVINVOINNISTA HYVINVOINTIALUEILLA

- **Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli** auttaa hyte- ja sotealan ammattilaista ottamaan puheeksi luovuuden, kulttuuritoiminnan ja taiteen asiakas-, palvelu- ja elintapaohjauksessa. Kolmen kysymyksen mini-interventiomallin tarkoituksena on motivoida asiakasta kulttuurin ja taidetoiminnan pariin. Malli on kehitetty **Helsingissä**.
- Oman kulttuurihyvinvointisuunnitelmansa ovat tehneet muun muassa **Pirkanmaan, Vantaa-Keravan, Keski-Pohjanmaan, Kymenlaakson, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueet**. Suunnitelma voi olla joko oma erillinen suunnitelmansa tai osa alueellista hyvinvointisuunnitelmaa.
- **Varsinais-Suomen hyvinvointialueella** (Varha) toimii Varhan kulttuurihyvinvoinnin yhdyspintatyöryhmä. Ryhmään kuuluu edustajia alueen kunnista, järjestöistä, ammattikorkeakoulusta, maakuntaliitosta sekä hyvinvointialueelta. Ryhmän tehtävänä on muun muassa edistää kulttuurihyvinvointitoiminnan ja -palveluiden kehittämistä Varhassa sekä yhdyspintatyönä.
- **Vaasassa** eri yhdistykset toimivat palvelutalojen tai sairaalan osastojen kulttuurikummeina ja järjestävät ohjelmaa kummikohteissaan. Vastaavaa toimintaa on myös **Turussa ja Oulussa**.
- **Kulttuuriohjaajat ovat taiteen ammattilaisia, jotka** työskentelevät hyvinvointialueilla ikääntyneiden asumisyksiköissä, hoivakodeissa ja palvelutaloissa. Kulttuuriohjaaja vahvistaa henkilökunnan osaamista, varmistaa ikääntyneiden kulttuuristen oikeuksien toteutumisen ja tuo taiteen osaksi asukkaiden ja hoitajien hyvää arkea. Kulttuuriohjaajia on muun muassa **Pirkanmaan hyvinvointialueella ja Helsingissä**.
- **Musiikkiterapeutit** työskentelevät hyvinvointialueilla joko työntekijöinä tai yksityisinä ostopalveluiden tuottajina kaikenikäisten asiakkaiden parissa toteuttaen tavoitteellisia terapia- ja kuntoutuspalveluita. Musiikkiterapeutit tuottavat hyvinvointialueiden läheteillä myös KELAn vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ja nuorten kuntoutuspsykoterapian palveluita. Myös muita taideterapian muotoja kuten tanssi-liiketerapiaa ja kuvataidepsykoterapiaa hyödynnetään kuntoutuksessa ja hoidossa.
- **Sairaalaklovnit** ovat lapsen tukena sairaalassa. He tuottavat iloa hoitotilanteissa, joihin liittyy pelottavia tai kivuliaita toimenpiteitä. Sairaalaklovnit luovat myönteistä potilaskokemusta ja edistävät viihtyvyyttä koko työyhteisössä. Sairaalaklovneja on kaikissa yliopistollisissa sairaaloissa ja useissa keskussairaaloissa.
- **Satakunnassa** Satapsykiatrian Kulttuurifoorumi järjestää voimauttavaa kulttuuri- ja taidetoimintaa mielenterveystoipujille. Toimintaa suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä mielenterveystoipijat, sote-henkilökunta sekä kulttuurin ja taiteen ammattilaiset. **Satakunnassa** on käytössä myös kulttuuriresepti.
- **Seinäjoella** tarjotaan kohdennettua kulttuuritoimintaa ikääntyville. Jokaisessa ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä on hoitohenkilökuntaan kuuluva kulttuurivastaava, jonka tehtävänä on suunnitella yksikön kulttuuritoimintaa ja kannustaa koko henkilökuntaa toteuttamaan kulttuuritoimintaa arjessa. Toimintaa toteutetaan hyvinvointialueen ja kunnan tiiviissä yhteistyössä.
- **Tampereella** kaupunki hankkii valtionperintörahoilla Tanssikummi®- ja taiteilijakummitoimintaa Tampereen alueen ikäihmisten asumispalveluihin. Toiminta räätälöidään asukkaiden kunnan mukaan: Tanssikummit® ja taiteilijakummit voivat pitää asumisyksikössä yhteisiä kulttuurihetkiä sekä kulttuurihetken niiden asukkaiden huoneissa, jotka eivät pääse yhteisiin tiloihin. Tanssikummi®-toimintaa tuottavat Läntinen tanssin aluekeskus ja Pirkanmaan tanssin keskus.

Kulttuurihyvinvointityötä ohjaavat asiakirjat Pirhassa:

- [Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja –suunnitelma 2023-2026](#)
- [Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma](#) on Pirkanmaan hyvinvointialueen strateginen asiakirja. Se on yksi Pirhan hyvinvointisuunnitelman alasuunnitelmista.



Lapset maalamassa yhteisötaideteosta Kulttuurikeskus PiiPoon Suttu-näyttelyssä lokakuussa 2022. Kuva: Anna Mäkelä.

Kulttuurihyvinvointi Pirkanmaan hyvinvointialueen Hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2023-2026

– yhdistävät teemat HVA, kunnat ja järjestöt

Aktiivinen
kulttuurihyvinvointitiedon
jakaminen ja viestintä
(asiakas- ja
ammattilaisviestintä) ja kuhy-
osaamisen vahvistaminen

Kehittyvä
kulttuurihyvinvoinnin
elintapaohjaus,
palvelutarjotin, PTV yms.

Tiedolla johtaminen ja
laatu: taiteellisen ja
hyvinvointia tukevan
laadun tunnistaminen ja
määrittely, sekä
kirjaamisen ja mittaamisen
kehittäminen

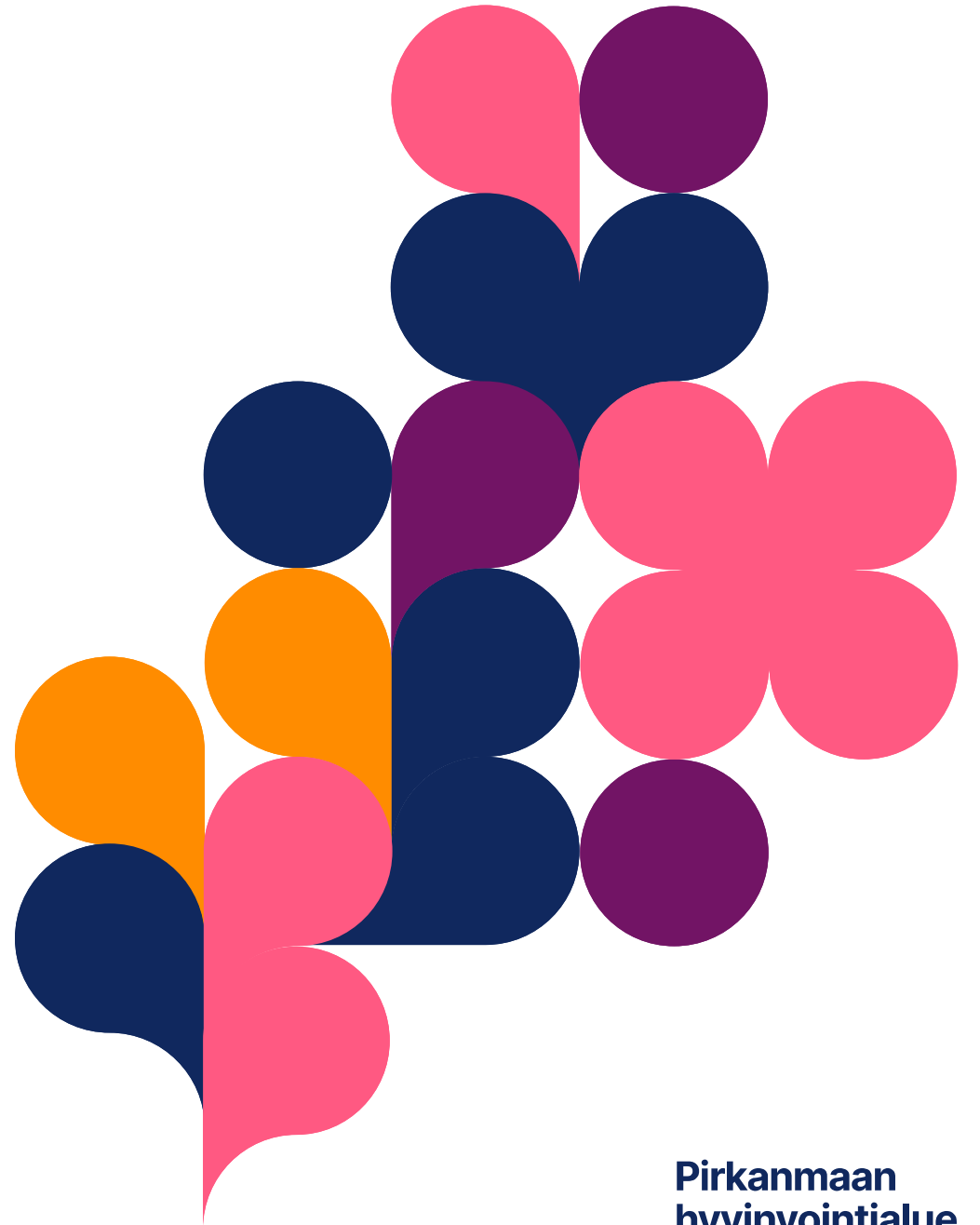
[Pirkanmaan
hyvinvointialueen
hyvinvointikertomus-
ja suunnitelma 2023-
2026, pääsuunnitelma](#)

Kuhy-toiminnan ja -
palveluiden
saavutettavuuden ja
saatavuuden edistäminen
sekä väestön osallisuuden
tukeminen

Kulttuurihyvinvoinnin
rakenteiden ja prosessien
luominen, aktiivinen
monialainen
yhdyspintayhteistyö ja
toimeenpanon resursointi



Kulttuurihyvinvointi osana elintapaohjausta





Kulttuurihyvinvointi osana elintapaohjausta

Kulttuurihyvinvointi on ollut vuodesta 2022 osa elintapaohjausta:

[Elintapaohjauksen tarkistuslista](#)

Teemoina:

- liikunta
- ravitsemus
- uniterveys
- päihteet ja riippuvuudet
- Kulttuurihyvinvointi

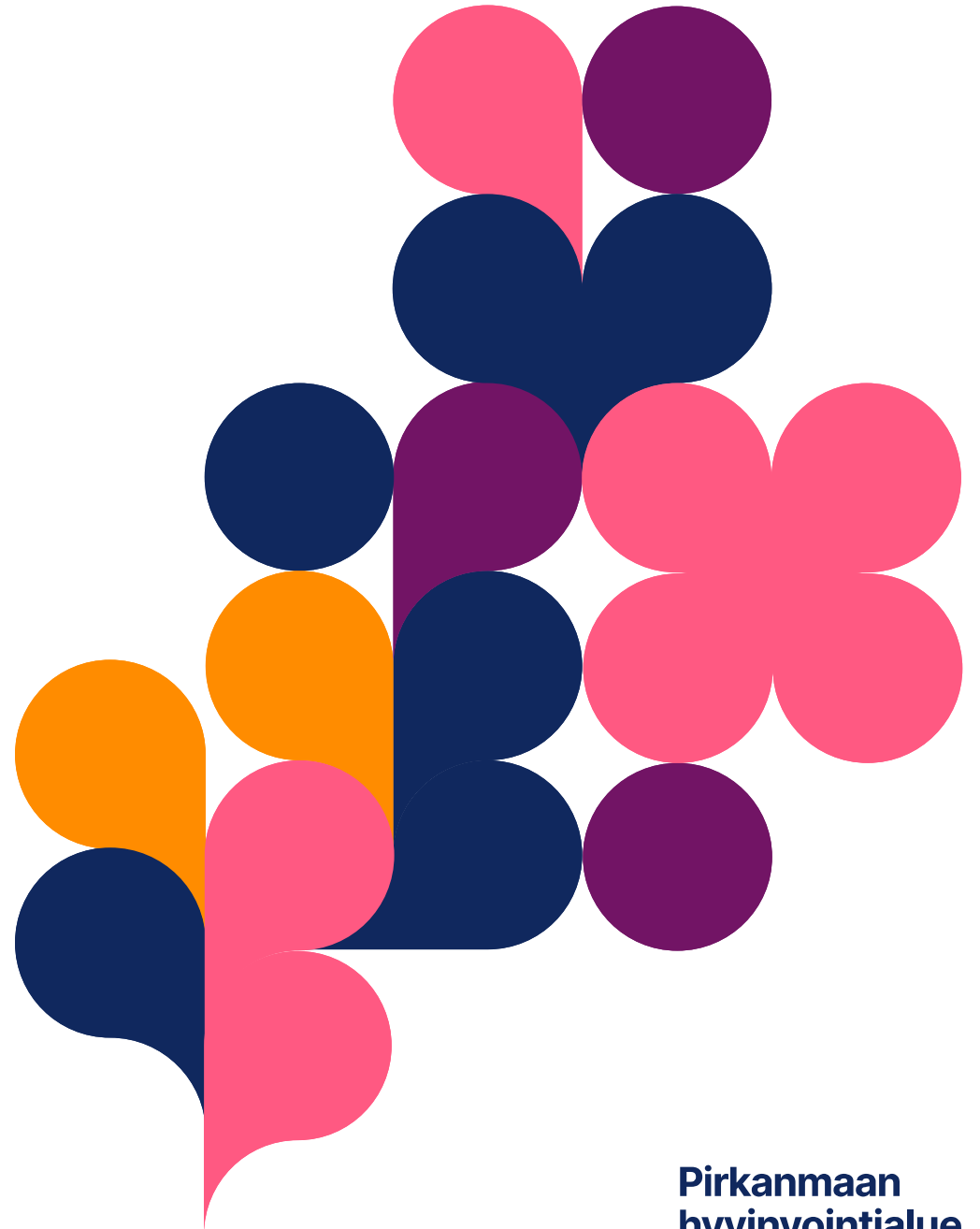
Elintapaohjauksen yhtenä työvälineenä on mm. vasta valmistunut Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli.

**Sote-ammattilaisten kanssa
pohdittavia kysymyksiä liittyen
kulttuurihyvinvointiin mm.**

Kuinka tunnistan
kulttuurihyvinvoinnista hyötyvän?

Mitä tapahtuu kun ihminen osallistuu
kulttuuritoimintaan?

Mitä vaikutuksia kulttuuritoimintaan
osallistumisella on?



Kulttuuriin ja taiteeseen osallistuminen vaikuttaa terveyteen monikanavaisesti



Psykologisia vaikutuksia: Parantunut tunteiden säätely, minäpystyvyyden vahvistuminen ja selviytymiskeinojen kehittyminen.

Fysiologisia vaikutuksia: Parantunut vastustuskyky, sydämen ja verenkierron toiminnan tukeminen ja stressihormonien väheneminen.

Sosiaalisia vaikutuksia: Yksinäisyyden ja eristyneisyyden väheneminen sekä sosiaalisen tuen lisääntyminen.

Käyttäytymiseen liittyviä vaikutuksia: Liikunnan lisääntyminen, terveellisemmät elämäntavat ja erilaisten taitojen kehittyminen.

Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli

OTTAKAA MALLI KÄYTTÖÖN
KAIKESSA
ASIAKASKOHTAAMISTYÖSSÄ
KUNNISSA, JÄRJESTÖISSÄ ja
HYVINVOINTIALUEELLA!!!

Malli on kehitetty Suomen kestävän kasvun ohjelmassa osana monialaista hyte-palvelukonseptia vuosina 2023–25 Helsingin kaupungin johdolla.

Löydät mallin lisämateriaaleineen Innokylästä.



Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli

- **Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli¹** on ammattilaisille suunnattu käytännönläheinen työväline tukemaan asiakkaan omaa hyvinvointia kulttuuritoiminnan, taiteen ja luovuuden keinoin.
- Mallin kehittämisessä on hyödynnetty mm. *motivoivan haastattelun²* ja *hoitavan viestinnän³* menetelmiä sekä *Liikkumisen edistämisen mini-interventiomallia⁴*.
- **Asiakkaan kanssa käytävän keskustelun tavoitteena on**
 - ymmärtää asiakkaan elämämaailmaa, saada asiakas pohtimaan omia kulttuuritoimintaan, taiteeseen ja luovuuteen liittyviä merkityksiä sekä keinoja, jotka tukevat hänen hyvinvointiaan
 - tunnistaa olemassa oleva hyvä, vahvistaa asiakkaan pystyvyyden tunnetta ja valmiutta lisätä arkeen hyvinvointia vahvistavia tekoja ja toimintaa kulttuurin, taiteen ja luovuuden keinoin.
- Puheeksioton yhteydessä voidaan sopia mm. omaehtoisesta luovan toiminnan kokeilusta/hetkestä tai vierailusta kulttuuri- ja taidelaitoksiin tai -tapahtumaan. Lisäksi voidaan tutustua, minkälaisia kulttuuri- ja taideharrastuksen mahdollisuuksia paikkakunnalta löytyy.
- Hyödynnä kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton mallia asiakas/-potilastyössä keskustellessasi asiakkaan kanssa arjesta, elintavoista ja hyvinvoinnista. Voit soveltaa mallia myös ryhmätoiminnassa. **Mallin tärkein periaate on, että kulttuuritoimintaa, taidetta ja luovuutta lähestytään myönteisesti ja asiakaslähtöisesti → asiakkaan ääni kuuluviin.**



Kuva: Flow Festival/ Jussi Hellsten, Helsinki Partners

¹ Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli

<https://www.innokyla.fi/fi/toimintamalli/kulttuurihyvinvoinnin-puheeksioton-malli>

² Motivoiva haastattelu <https://www.kaypahoito.fi/nix02109>, ³ Hoitava viestintä <https://sites.utu.fi/hoitavaviestinta/hoitava-viestinta/>

⁴ Liikkumisen mini-interventio <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/liikkumisen-edistamisen-mini-interventiomalli>.

Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli

Kolme kysymystä luovuuden, kulttuuritoiminnan ja taiteen puheeksiottoon



1. Millaista luovuutta, kulttuuri-toimintaa ja taidetta sinun elämässäsi on nyt tai on ollut aikaisemmin?

- Luovuuden, taiteen ja kulttuuritoiminnan esimerkkejä: musiikin kuuntelu, käsityöt, lukeminen, piirtäminen, kirjoittaminen, elokuvien katselu, luonnosta nauttiminen, käynti konserteissa tai keikoilla, teatterissa, museoissa tai urheilutapahtumissa.
- Kulttuurin harrastaminen on kaikkea tätä ja muuta merkityksellistä tekemistä arjessa.
- Mitkä ovat itsellesi merkityksellisiä ja mielihyvää tuottavia asioita?



2. Mitä ajatuksia, tunteita ja/tai tuntemuksia luovuus, kulttuuritoiminta ja taide sinussa herättää?

- Tunnistatko niitä pieniä hetkiä arjessa, joissa pysähtyminen taiteen tai luovuuden äärelle on tuonut mielihyvää tai rauhoittanut kiireen keskellä?
- Tuoko esimerkiksi musiikki sinulle lohtua, kun olet surullinen tai laitatko ilon hetkinä lempibiisisi soimaan ja tanssit?
- Auttaako käsitöiden tekeminen pysähtymään hetkeen?
- Saavatko elokuvat sinut nauramaan?
- Onko jokin asia, pelko tai tunne joka estää tai hidastaa sinua toteuttamaan luovuuttasi?

3. Jos haluaisit lisätä luovuutta, kulttuuritoimintaa ja taidetta elämääsi, mitä se olisi?

- Jos haluaisit kokeilla jotain uutta, mitä se olisi?
- Mikä auttaisi sinua toteuttamaan kokeilusi?
- Miten, missä ja milloin toteuttaisit kokeilusi?



Malli on kehitetty Suomen kestävän kasvun ohjelmassa osana monialaista hyte-palvelukonseptia vuosina 2023–25 Helsingin kaupungin johdolla. Löydät mallin lisämateriaaleineen Innokylästä.



Kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton malli

– Miten keskustella luovuudesta, kulttuuritoiminnasta ja taiteesta arjen hyvinvoinnin tukena?

1 Millaista luovuutta, kulttuuritoimintaa ja taidetta sinun elämässäsi on nyt tai on ollut aikaisemmin?

Kysymyksen tavoitteena on tuoda esille kaikki se luova toiminta, mitä asiakkaan elämässä on nyt tai on ollut aiemmin. Kulttuurin käsite on laaja; voitte yhdessä pohtia, mitä kaikkea se pitää sisällään.

Muistelkaa ja pohtikaa, miten luovuus, kulttuuritoiminta ja taide ovat näkyneet asiakkaan eri elämänvaiheissa.

Pystyvyyden tunnetta voidaan kasvat-
taa, kun tunnistetaan, mikä jo toimii,
mitä osaan, tiedän ja mistä pidän.

Asiakkaan elämässä jo toteutuvan
luovuuden, kulttuuritoiminnan ja
taiteen tunnistaminen lisää ja
vahvistaa olemassa olevaa hyvää ja
edistää muutoshalua.

2 Mitä ajatuksia, tunteita ja/tai tuntemuksia luovuus, kulttuuritoiminta ja taide sinussa herättää?

Kysymyksen tavoitteena on ymmärtää asiakkaan tilannetta syvemmin sekä pohtia luovuuden, kulttuuritoiminnan ja taiteen merkityksiä itselle.

Kysymyksen avulla voi lähestyä myös omia käytettävissä olevia voimavaroja sekä osallistumiseen liittyviä ilon-
aiheita, pelkoja, huolia, esteitä ja
uskomuksia.

Kysymyksen avulla voitte yhdessä
tunnistaa, mitkä hyödyt ovat
asiakkaalle merkityksellisimpiä, sillä
muutos on todennäköisempää, kun
tavoitellaan itselle tärkeitä asioita.
Tietoa kulttuuri- ja taidetoiminnan
vaikutuksista hyvinvointiin löydät
Taikusydämen verkkosivuilta.



3 Jos haluaisit lisätä luovuutta, kulttuuritoimintaa ja taidetta elämääsi, mitä se olisi?

Kysymyksen tavoitteena on auttaa löytämään itselle merkityksellisiä asioita ja tapoja lisätä kulttuuri-
toimintaa, taidetta ja luovuutta arkeen.

Keskustele asiakkaan kanssa hänelle
tärkeistä ja mieltä mieltä asioista.
On helpointa lähteä lisäämään asioita,
joita jo tekee, jotka ovat itselle merki-
tyksellisiä ja joista nauttii. Oma-
ehtoisuus, pystyvyyden tunne ja sisäinen
motivaatio auttavat uusien tapojen
opettelussa ja rakentamaan pysyviä
elintapoja.

Kun pohditaan tulevaisuutta, "kokeilu"
on sanana armollisempi kuin "tavoite".
Kokeileminen voi liittyä arjessa jo
tapahtuvaan tai joskus tapahtuneen
kulttuuri- ja taidetoiminnan ja arjen
luovuuden lisäämiseen tai uuden
kokeiluun.

Jos uusi asia ei kokeilun jälkeen tunnu
omalta, kyseessä ei ole epäonnistumi-
nen, vaan voi pohtia uutta kokeilua.



Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Kulttuurihyvinvoinnille oma OAB-koodi

THL, STM ja hyvinvointialueet yhteistyössä mahdollistavat ennaltaehkäisevän työn näkyväksi tekemisen

THL julkaisee syksyllä 2025 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (Hyte) toimenpidekoodit osana kansallisen koodistopalvelimen toimenpideluokituksen päivitystä.

Koodien käyttöönotto on merkittävä askel kohti vaikuttavampaa ja yhdenmukaisempaa ennaltaehkäisevää työtä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Uudet OAB -koodit mahdollistavat esimerkiksi kulttuurihyvinvointiin, luontoliikuntaan ja digitaalisiin omahoitopalveluihin liittyvän ohjauksen ja neuvonnan kirjaamisen rakenteisesti. Tämä parantaa tiedon laatua ja vertailtavuutta sekä tukee alueellista tietojohtamista.

Koodit ovat:

OAB61: Kulttuurihyvinvoinnin neuvonta ja ohjaus

OAB62: Luontopalvelujen ja lähiluonnossa liikkumisen neuvonta ja ohjaus

OAB63: Hyvinvoinnin neuvonta ja ohjaus tai hyvinvointilähete

OAB64: Digitaalisiin itse- ja omahoitopalveluihin liittyvä neuvonta ja ohjaus

Uusien toimenpidekoodien myötä hyvinvointialueet voivat ensimmäistä kertaa seurata kansallisesti yhtenäisillä OAB-koodeilla asiakas- ja palveluohjausta erilaisiin hyvinvointia ja terveyttä tukeviin palveluihin, joita kunnat ja järjestöt ja muut toimijat tarjoavat.

Arviolta syyskuussa julkaistavat koodit täydentävät hyvinvointia ja terveyttä tukeviin palveluihin ja toimintaan ohjaamista. Aikaisemmin on voitu jo kirjata liikuntaan ja elintapaohjaukseen liittyvää ohjausta. Esimerkiksi liikuntaneuvonnan koodeja käyttämällä hyvinvointialue on voinut todentaa, miten liikuntaneuvonta vaikuttaa HYTE-kertoimen tyyppin 2 diabeteksen prosessi-indikaattorin kehitykseen. Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtionrahoitusosuuden määrään vaikuttaa yhtenä tekijänä HYTE-kerroin.

Koodien käyttöönotto tukee myös sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiostrategiaa 2023–2035, jonka tavoitteena on vahvistaa vaikuttavaa ennaltaehkäisyä ja varmistaa tiedon yhteentoimivuus kansallisella ohjauksella.

Mitä kulttuurihyvinvoinnin puheeksioton jälkeen?

Puheeksioton yhteydessä voidaan sopia mm. omaehtoisesta luovan toiminnan kokeilusta/hetkestä tai vierailusta kulttuuri- ja taidelaitoksiin tai -tapahtumaan. Lisäksi voidaan tutustua, minkälaisia kulttuuri- ja taideharrastuksen mahdollisuuksia paikkakunnalta löytyy.

Jos paikkakunnalla on käytössä kulttuurihyvinvoinnin toimintamalleja, voidaan käyttää niitä (esim. Kaikukortti, kulttuurilähete, lukuresepti..)

Monet kunnat ovat koonneet omat kulttuuripalvelunsa esim. kulttuurihyvinvointisivuilleen.

Asiakkaan voi myös ohjata löytämään itselleen mielekästä kulttuuritoimintaa <http://pirha.fi/hyvinvointiaelintavoilla> -sivuston palveluhaun kautta tai tutustumaan [kulttuurihyvinvoinnin sivuihin](#). Tai voi yhdessä etsiä verkosta asiakasta kiinnostavaa kulttuuritoimintaa.



Pirhan Hyvinvointia elintavoilla –sivuston kulttuurihyvinvointi

Pirhan Hyvinvointia elintavoilla –sivuston [Kulttuuritoimintaan ohjaaminen –sivulta](#) löytyy tietoa kulttuurihyvinvoinnin toimintamalleista kuten Kaikukortista, Luotsi-toiminnasta (kulttuuriluotsi, liikuntaluotsi, myös nimellä kulttuurikaveri), harrastelähete-toimintamallista ja kulttuuriläheteistä.

[Löydä kulttuuritoimintaa –sivulta](#) löytyy tietoa kuntien ja kulttuuritoimijoiden kulttuurihyvinvointitarjonnasta.

[Kulttuuria verkossa –sivulta](#) löytyy digikulttuuripalveluja, jotka on suunniteltu tukemaan hyvinvointia.

[Mitä on kulttuurihyvinvointi? –sivuilla](#) on lisätietoa kulttuurihyvinvoinnista.

[Tietoa ammattilaiselle kulttuurihyvinvoinnista –sivulta](#) löytyy mm. puheeksioton malli ja Laatuksiteeristö.

LISÄKSI [Hyvinvoinnin palveluhaku](#) ja [Pirhan tapahtumakalenteri](#)

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**





Muutama esimerkki kulttuurihyvinvoinnin toimintamalleista Pirkanmaan hyvinvointialueella

Kaikukortti

Kulttuuri kuuluu kaikille varallisuudesta riippumatta!
Ratkaisuksi tähän Kulttuuria kaikille –palvelu kehitti
Kaikukortti-toimintamallin, joka on Suomessa käytössä
yli sadassa kunnassa. **Kaikukortilla parannetaan
taloudellista ja sosiaalista saavutettavuutta.**

Mikä on Kaikukortti? Maksuton henkilökohtainen kortti.
Tarkoitettu yli 16-vuotiaille asiakkaille, jotka ovat
taloudellisesti tiukassa tilanteessa.

Kaikukorttia voidaan jakaa kuntien ja hyvinvointialueen
palveluissa tai järjestöjen toimesta.

Pirkanmaalla Kaikukortti on tällä hetkellä käytössä
Tampereella, Nokialla, Valkeakoskella ja Orivedellä.
Vuonna 2026 mukaan tulee Vesilahti ja Pirkkala.

- Pirhassa korttia jaetaan kuntakohtaisesti eri palveluissa,
mm: Työikäisten sosiaalipalveluissa ja asiakasohjauksessa,
Lapsiperheiden sosiaalityössä, Sairaalapalveluissa, Lasten,
nuorten ja perheiden asiakasohjauksessa, Lähitorilla.
- Esim. vuonna 2024 Kaikukortteja jaettiin pelkästään
Pirhassa yli 1300 kpl

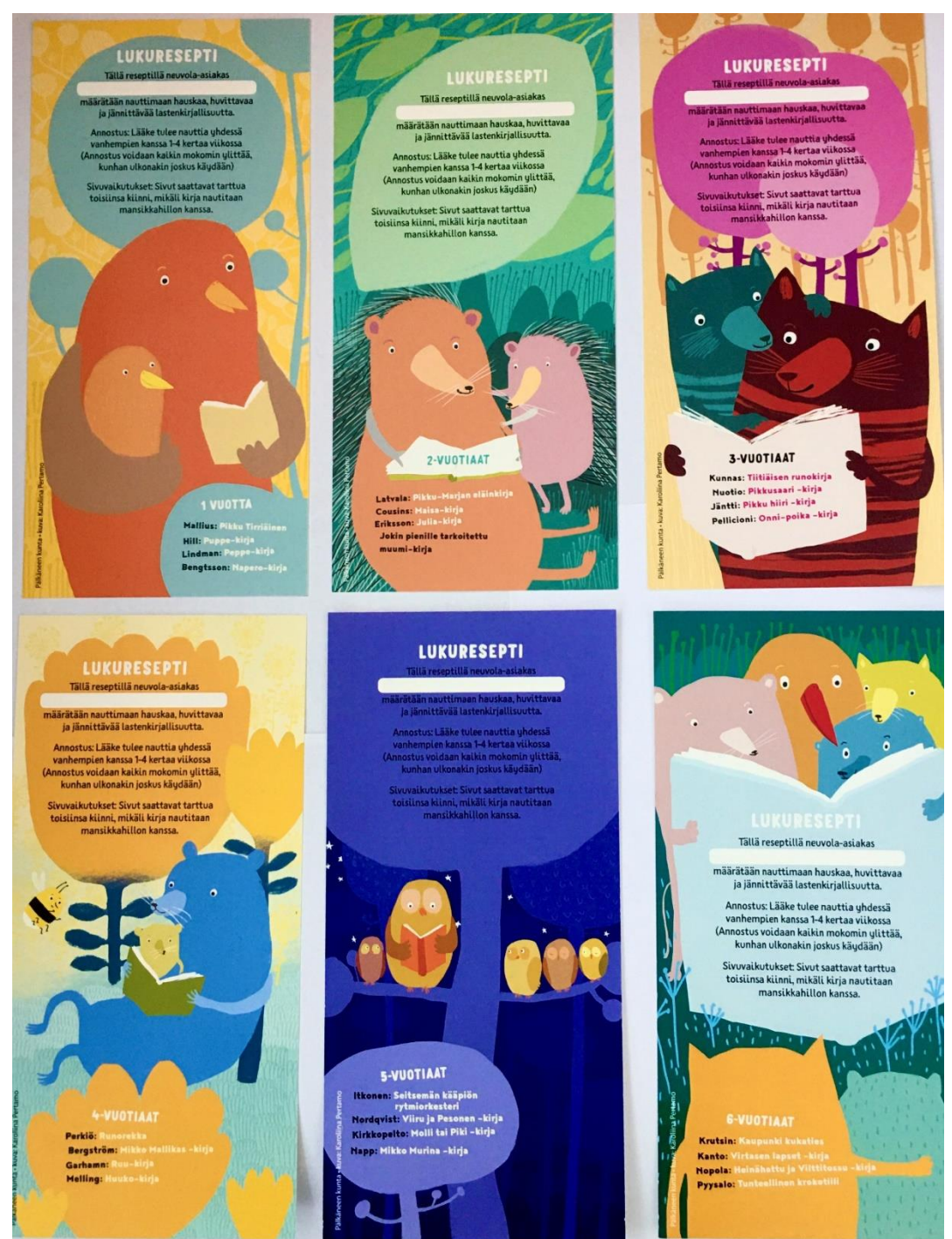
Kaikukortilla voi hankkia
**maksuttomia pääsylippuja ja
kurssipaikkoja** kaikkiin niihin
kulttuuri- ja
liikuntapalveluihin, jotka
kuuluvat valtakunnalliseen
Kaikukortti-verkostoon.
- maksuttomia pääsylippuja myös
(alle 18v) **omille lapsille ja
lapsenlapsille**



Kuva: esimerkki yhteisön ja asiakkaan Kaikukortista

Pälkäneen LUKURESEPTI

- Lukureseptit on tarkoitettu 1-6-vuotiaille neuvolan asiakkaille lukemisen hauskaksi edistämiseksi. Reseptissä annetaan lapselle neljän kirjan lääkeannos, joka tulee nauttia yhdessä vanhemman kanssa. Lääkkeen voi noutaa kirjastosta reseptiä vastaan.
- Reseptillä neuvolan asiakkaat ohjataan kirjastopalveluiden äärelle.
- Toteutettiin kulttuuripalveluiden, neuvolan ja kirjastopalveluiden yhteistyönä.
- [Lukuresepti Innokylässä](#)



Pirhan Kulttuurisen vanhustyön verkosto



Pirhan Kulttuurisen vanhustyön verkosto

- Keväällä 2025 perustettiin Pirhan Kulttuurisen vanhustyön verkosto. Verkoston perustaminen on ensimmäinen askel kohti selkeämpää asiantuntijuutta, vahvempaa yhteistyötä ja vaikuttavampaa kulttuurista vanhustyötä Pirhassa. Tässä uutinen [Pirhan Kulttuurisen vanhustyön verkostosta](#).
- Pirhassa työskentelee tällä hetkellä noin 30 henkilöä, joiden työn tavoitteena on vahvistaa hoivakodeissa asuvien ikäihmisten mahdollisuuksia nauttia kulttuurista ja taiteesta ja turvata asukkaiden kulttuuriset ja sivistykselliset oikeudet. Työn nimikkeet ovat moninaiset: mm. kulttuuriohjaaja, virikeohjaaja, askartelunohjaaja, ohjaaja.
- Pirhan Kulttuurisen vanhustyön verkosto on Pirhan ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä toimiville kulttuurihyvinvoinnin työntekijöille suunnattu. Verkostossa on mukana kulttuurin parissa työskenteleviä myös Pirhan Vammaisten palveluista.
- On tunnistettu, että kulttuuriohjaajien (ja samaa työnkuvaa tekevien) työtä ja työn rakenteita on tarve kehittää Pirhassa. Kulttuurisen vanhustyön verkoston perustaminen on osa sitä, mutta muitakin toimenpiteitä vaaditaan. Alla muutamia tavoitteita:
 - Asiantuntijuuden kirkastaminen ja työkuvan yhdenmukaistaminen
 - Osaamisen kehittäminen ja laadun varmistaminen
 - Yhteinen työ ja yhteistyö
 - Linkittyminen valtakunnalliseen kehittämiseen

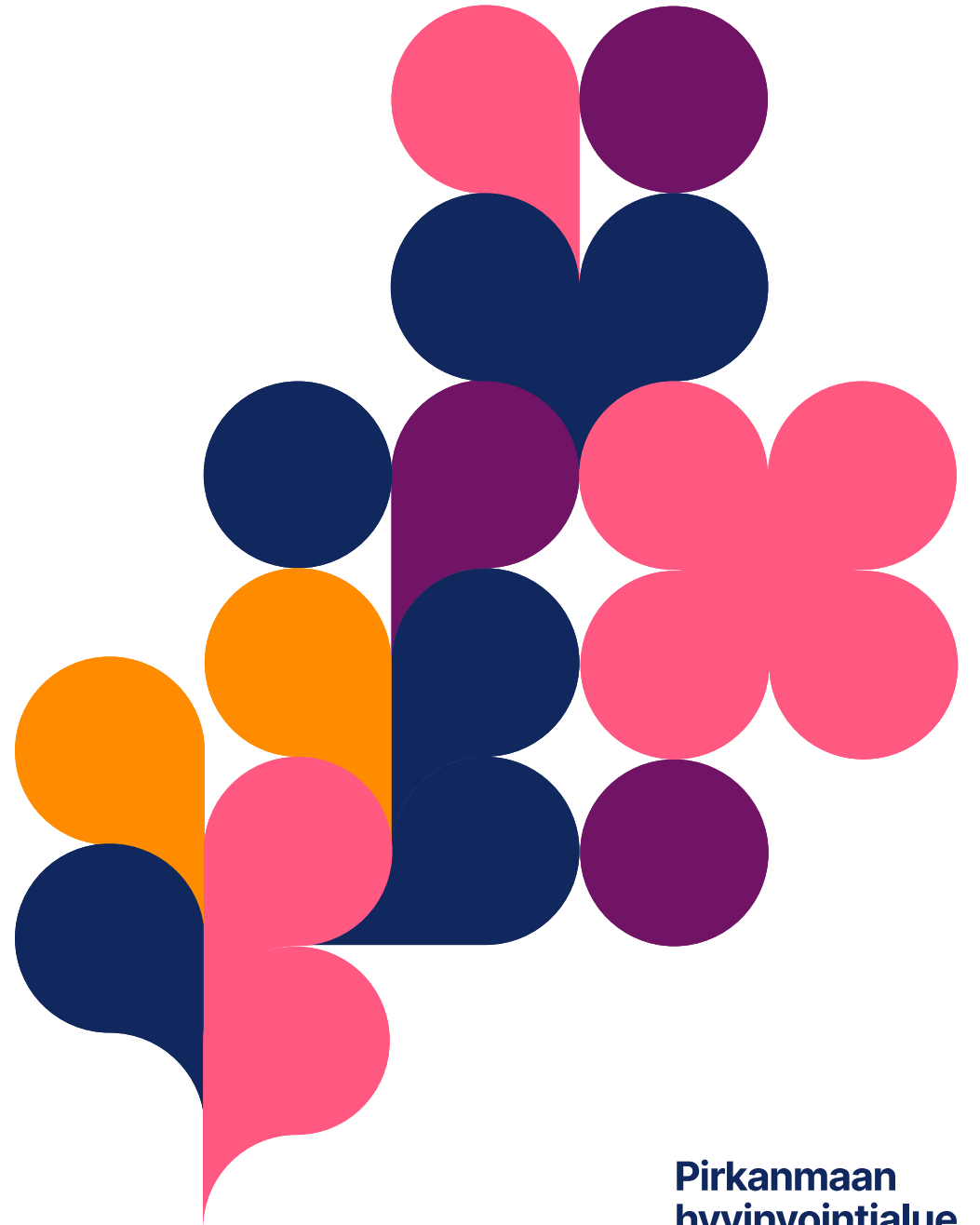
Tällä varmistetaan palveluiden tasapuolisuus / ikääntyneiden yhdenvertaisuus, ja onnistuessaan kulttuurihyvinvointitoiminta helpottaa myös hoitotyön kuormittavuutta ja tuo työntekijöiden veto- ja pitovoimaa asumisen palveluihin.

Lisätietoja verkostosta mm. Hanna Korhoselta (hanna.korhonen@pirha.fi)



Kuva: Tomi Lähdesmäki

Kulttuurihyvinvoinnin muuta kehittämistyötä ja verkostoja



Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatukriteeristö

palveluiden tilaajille, tuottajille ja järjestäjille

*Pilvi Kuitu, pilvi.kuitu@tuni.fi Kulttuurikeskus PiiPoo/ Tampereen Yliopisto &
Hanna Korhonen, hanna.korhonen@pirha.fi, Pirkanmaan hyvinvointialue*

Kulttuurihyvinvoinipalveluiden laatukriteeristö

- tukee palveluiden toteuttamista eri toimintaympäristöissä Pirkanmaan hyvinvointialueella, kunnissa ja kulttuurikentällä ja yhdyspinnoilla
- edistää palveluiden ja tuottamisen prosessin laatua
- syventää sote- ja kulttuurikentän yhteistä laatuajattelua, vaikutusten tunnistamista ja hankintaosaamista
- kehittää kulttuurihyvinvointiin liittyvää tiedolla ohjaamista ja johtamista
- luo pohjaa arvioinnin kehittämiseksi.



Kuva: Kulttuurikeskus PiiPoo 2023

Sisältää kulttuurihyvinvointipalvelun

- perustietolomakepohjan
- palvelukuvauspohjan
- laadun elementtien tarkistuslistan

Palveluiden laadun elementit (yht. yli 300 kpl)

1. Taiteenlajit
2. Toiminnan sisällöt ja aktiviteetit
3. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät tavoitteet
4. Toimintatavat
5. Tilat, materiaalit ja välineet
6. Tuottamisen prosessi, resurssit ja osaaminen
7. Palveluohjaus, ilmoittautumiskäytännöt ja viestintä
8. Vastuullisuus
9. Saavutettavuus
10. Palautteen keruu, arviointi ja raportointi

Laatukriteeristö-
materiaalit löytyvät
pirha.fi/kulttuurihyvinvointiammattilaiselle –
verkkosivuilta.

Lisäksi materiaalit
tulevat myös
[Innokylään](https://innokyla.fi).

Laatukriteeristö on työstetty Pirhan HOPPU2 -hankkeessa (RRP). Pohjautuu Lontoon yliopiston Behavioural Science and Health -tutkimusyksikön INNATE -the INGredients iN ArTs in hEalth - tutkimushankkeen viitekehykseen. Laatulementtien listaa on täydennetty kulttuurihyvinvointipalveluiden tuottamisen tarpeisiin sopivaksi Suomessa.

Lähteet: Fancourt, D & Finn S. "What Is the Evidence on the Role of the Arts in Improving Health and Well-Being? A Scoping Review". 2019.

Warran, K., Burton, A. & Fancourt, D. "What are the active ingredients of 'arts in health' activities? Development of the INGredients iN ArTs in hEalth (INNATE) Framework. Wellcome Open Res. UCL. 2022.

Kuitu, P. & al. Valtioneuvoston kanslian käyttäytymistieteellinen tutkimuskatsaus. 2024.



Pirkanmaan
hyvinvointialue



LAATUA!

Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatu- ja arviointiosaamisen vahvistaminen – hanke

- ESR+ Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaaminen kehittämishankkeiden rahoitus vuosille 2026-2028 – koordinaatio Kulttuurikeskus PiiPoo, osatoteuttajat Taikusydän yhteyspiste ja Pirkanmaan hyvinvointialue
- Pohjautuu myös useissa selvityksissä, politiikkaohjelmissa ja strategioissa linjattuun, yhteiskunnalliseen tarpeeseen tunnistaa ja ottaa laajemmin käyttöön kulttuurihyvinvoinnin ja taidelähtöisten menetelmien tutkimusnäyttöön perustuvia hyötyjä ja vaikutuksia koko väestön terveyden, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisessä.
- Kehittää kulttuurialan toimijoiden ja kulttuurihyvinvointipalveluita tuottavien ammattilaisten osaamista
- **Tuottaa uusia toimintaympäristöjen tarpeet huomioivia, innovatiivisia ratkaisuja palveluiden laadun ohjaukseen ja arviointiin**
- **Koulutuksia, yhteiskehittämisprosesseja ja sparrausta hankkeen kohderyhmille - koulutetaan kulttuurialan toimijoita laadunhallinnan ja vaikuttavuuden arvioinnin osajiksi sekä käyttämään hankkeessa kehitettyjä laatu- ja arviointityökaluja työssään.**
- Kohderyhmä kulttuuri- ja luovilla aloilla työskentelevät, kulttuurihyvinvointipalveluja ja hyvinvointia tukevia kulttuuripalveluja tuottavat ja kehittävät ammattilaiset, alalle valmistuvat tulevaisuuden tekijät sekä kulttuurialan organisaatiot
- Välilliset kohderyhmät sote-alalla ja kunnissa työskentelevät ammattilaiset, johtajat ja päättäjät sekä kulttuurihyvinvointipalveluiden tilaajaorganisaatiot ja järjestäjät kaikkialla Suomessa.



LAATUA!

Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatu- ja arviointiosaamisen vahvistaminen – hanke

Hankkeen tavoite

- Vahvistaa kulttuurialan ja kulttuurihyvinvointipalveluiden tuottajien osaamista
- Kehittää uusia ratkaisuja palveluiden laadun ohjaukseen ja arviointiin
- Tehdä kulttuurihyvinvoinnin vaikutuksia näkyväksi

Miksi hanke on tärkeä?

- Tarve kehittää palveluiden laatua ja arviointiosaamista kulttuurikentällä
- Välineitä palvelutarpeen perusteluun ja resurssien kohdentamiseen
- Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja hyödyntäminen osana sote- ja kuntatyötä

Kohderyhmät

- Kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaiset
- Kulttuurihyvinvointipalvelujen tuottajat ja kehittäjät
- Kulttuurialan organisaatiot
- Sote- ja kuntatoimijat, päättäjät ja tilaajaorganisaatiot



LAATUA!

Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatu- ja arviointiosaamisen vahvistaminen – hanke

Hankkeen toimenpiteet

- Tuetaan tuotanto-osaamista ja ammattimaisia työtapoja
- Parannetaan laadun ohjauksen ja mittaamisen työkaluja
- Vahvistetaan tietopohjaa ja työllisyyttä
- Jatkokehitetään [Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatukriteeristöä](#)
- Toteutetaan **digitaalinen laatutyökalu** sekä **arvioinnin ja mittaamisen työkalu**
- Koulutetaan toimijoita laadunhallintaan ja vaikuttavuusarviointiin
- Testataan ja sparrataan työkaluja yhdessä kulttuurihyvinvoinnin kentän kanssa
- Tuotetaan materiaaleja laadun kehittämiseen ja vaikutusten mittaamiseen

Vaikutus

- Nostaa kulttuurihyvinvointipalveluiden tuotanto- ja hankintaosaamista uudelle tasolle
- Lisää kulttuurihyvinvointialan tunnettuutta ja asemaa hyvinvoinnin edistäjänä

LAATUA!

Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatu- ja arviointiosaamisen vahvistaminen – hanke

Etsimme innovatiivista tapaa kerätä ja arvioida hyvinvointitietoa

Tavoitteena on löytää helppo ja luotettava menetelmä / malli / työkalu, joka voidaan liittää osaksi kulttuurihyvinvoinnin ryhmä- ja yksilötoimintaa.

Kysymykset ja kehittämistarpeet

- Millä tavoin hyvinvoinnin mittaaminen voidaan toteuttaa mahdollisimman sujuvasti osana kulttuurihyvinvointipalveluita?
- Miten taide- ja kulttuuripalveluista saatavaa hyvinvointitietoa voidaan kerätä systemaattisesti ja vaikuttavasti?
- Olemme kehittämässä helppokäyttöistä ratkaisua osallistujien koetun hyvinvoinnin seurantaan — löytyykö jo olemassa olevia työkaluja, malleja tai menetelmiä hyödynnettäväksi?
- Löytyykö muilta toimialoilta, kuten **liikunnan tai luontohyvinvoinnin** toimijoilta tai hankkeilta, kiinnostusta yhteiseen kehittämiseen näiden teemojen osalta?

LAATUA!

– Yhteystiedot

Kulttuurikeskus PiiPoo

Piia Kleimola

Hankejohtaja

piia.kleimola@kulttuuripiipoo.fi

puh. 040 6616219

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hanna Korhonen

Pirhan osahankkeen projektipäällikkö

hanna.korhonen@pirha.fi

p. 044 473 5107

Hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen tiimi

Turun AMK / Taikusydän

Anna-Mari Rosenlöf

Erityisasiantuntija

anna-mari.rosenlof@turkuamk.fi

p. 050 5985 257



**Pirkanmaan
hyvinvointialue**



TURKU AMK



**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Pirkanmaan Taikusydän -alueverkosto

[Pirkanmaan Taikusydän-alueverkosto](#) on avoin kaikille kulttuurin ja hyvinvoinnin ammattilaisille, organisaatioille, kunnille, hyvinvointialueen toimijoille ja yhteisöille sekä alan opiskelijoille.

Pirkanmaan verkostotyö perustuu asiantuntijuuden jakamiseen, yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin sekä monialaiseen sosiaali- ja terveysalan sekä kulttuurialan ammattilaisten yhteistyöhön.

Pirkanmaan alueverkosto on toiminnallinen ja tavoitteellinen toimija, joka kehittää saavutettavia ja jatkuvasti saatavilla olevien taide- ja kulttuuripalveluiden tarjontaa ja tukee alan kehittymistä aina ruohonjuuritasolta strategioihin.

Pirkanmaan alueverkosto osa valtakunnallista [Taikusydämen alueverkostoa](#).



Pirkanmaan Taikusydän -alueverkoston ETÄ-aamukahvit

Seuraavat aamukahvit:

ti 14.4.2026 klo 8.30-10, Teams-linkki: [Liity kokoukseen nyt](#)

ja

ke 20.5.2026 klo 8.30-10, Teams-linkki: [Liity kokoukseen nyt](#)

Tervetuloa linjoille!

Ohjelma ja linkki Teams-aamukahveille tulee aina viimeistään pari päivää ennen kutakin tapaamista [Pirkanmaan Taikusydän -alueverkoston facebook-ryhmään](#).

Tai tilaa aamukahvien Teams-kutsu suoraan kalenteriisi liittymällä Pirkanmaan alueverkoston [Taikusydän postituslistalle](#)



Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin kuntokatsaus 2026 -webinaari 7.5.26 klo 13–15.30

Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin kuntokatsaus 2026 –webinaari

Miltä kulttuurihyvinvointi näyttää Pirkanmaalla uusimpien tietojen valossa?

Torstaina 7.5.2026 klo 13–15.30 järjestettävässä webinaarissa (Teams) kuulemme tuoreimmat tulokset Pirkanmaan kuntien kulttuurihyvinvoinnin tilasta sekä kehittämisen keskeisistä painopisteistä. Webinaari on suunnattu kuntien ja hyvinvointialueen kulttuurin ja hyvinvoinnin johtamisesta vastaaville, hyvinvointi- ja kulttuurikoordinaattoreille, päättäjille sekä kulttuuri- ja taidetoimintaa kehittäville ja tuottaville toimijoille.

Ilmoittaudu webinaariin viimeistään 6.5.2026 [täyttämällä Forms-lomake](#).

Ohjelma:

- Kulttuurin TEAviisarin tuoreimmat tulokset Pirkanmaalta, erikoissuunnittelija Niina Saukko, THL
- Kuntien kulttuuritoiminnan kehittäminen valtakunnallisesti: Yhteistuumin ja KULTTI-tietopankin ajankohtaiskatsaus, projektipäällikkö Kaisa Koskela, Yhteistuumin
- Kulttuurin vaikuttavuuden mittaaminen Tampereella: Kohti tietoon perustuvaa kulttuurihyvinvointia, koordinaattori Anne Ruusuvuori, Tampere
- LAATUA!-hanke 2026–2028: Uusia ratkaisuja kulttuurihyvinvointipalveluiden laadun ja arvioinnin kehittämiseen, kulttuurihyvinvoinnin suunnittelija Hanna Korhonen, Pirkanmaan hyvinvointialue

Tilaisuuden järjestää: Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijaryhmä KULTU Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin KULTU-asiantuntijaryhmä on alueellinen, monialainen asiantuntija- ja yhteistyöelin, jonka tehtävänä on edistää kulttuurihyvinvoinnin kehittämistä Pirkanmaalla. Ryhmä työskentelee tiiviissä yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueen toimijoiden, kulttuurialan ammattilaisten sekä kolmannen sektorin kanssa. KULTU-asiantuntijaryhmä tukee kulttuurin ja hyvinvoinnin tavoitteiden toteutumista alueella sekä vahvistaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. KULTUn tehtäviin kuuluu mm. Pirkanmaan alueellisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman ohjauksen sekä toimeenpanon tukeminen ja arviointi.

KULTUssa ovat tällä hetkellä mukana Pirkanmaan hyvinvointialue, Pirkanmaan liitto, Tampereen kaupunki, Lempäälän kunta, Sastamalan kaupunki, Oriveden kaupunki, Hämeenkyrön kunta, Operaatio Pirkanmaa sekä kulttuurikentän ja kulttuurihyvinvoinnin edustajina Kulttuurikeskus PiiPoo, Tampereen Teatteri, Tampereen Työväen Teatteri, Pirkanmaan festivaalit, Pirkanmaan Tanssin Keskus ja Legioonateatteri.

Keskeiset kulttuurihyvinvoinnin verkkosivustot

Valtakunnallinen [Taikusydän yhteyspiste](#) on koonnut sivuille hyvin kattavasti tietoa kulttuurihyvinvoinnista. Siellä löytyy myös kulttuurihyvinvointikentän ajankohtaiset uutiset, tapahtumat jne. **Tilaa sivujen kautta myös kulttuurihyvinvoinnin [uutiskirje](#)!**

Entisessä Taiteen edistämiskeskuksessa, nykyisessä Taide- ja kulttuurivirastossa toimii [Kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijatiimi](#). Kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijatiimi tuottaa muun muassa hyödyllisiä [julkaisuja ja tallenteita](#).

Myös Pirhan omille [Hyvinvointia elintavoilla -sivustolle](#) on koottuna tietoa kulttuurihyvinvoinnista.



Muutama viimeaikainen kulttuurihyvinvoinnin julkaisu!

TAIKE: Elämä vaatii taidetta! Kirja kulttuurihyvinvoinnista

Kirjassa tutustutaan kulttuurihyvinvoinnin ilmiöihin, toimintamalleihin ja yhteistyön tapoihin Suomessa 2020-luvulla taiteeseen painottuen. Se huomioi tuoreen tutkimustiedon sekä viimeisen viiden vuoden aikana toteutettuja kulttuurihyvinvointiprojekteja ja -toimintamalleja eri taiteenaloilta. Kirjan on kirjoittanut Taiteen edistämiskeskuksen kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalveluiden tiimi yhdessä vierailevien kirjoittajien kanssa.

https://www.taike.fi/fi/julkaisut/elama-vaatii-taidetta-kirja-kulttuurihyvinvoinnista?fbclid=IwY2xjawObcZpleHRuA2FlbQlxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxNzg4MjAwODkyAAEeXzcDvW_n1-3SgYI0DsDFTvgxZNPg2EXUyxYFWQaRqi52p_DXUGJQER8d5k_aem_gp4i5LQMc70BU75cs1QLFQ

Rohkeus kohdata – Taiteilija vanhustyössä

Taiteen edistämiskeskuksen julkaisema ja Kanerva Kartanon kirjoittama Rohkeus kohdata – Taiteilija vanhustyössä käsittelee taiteilijan työtä sosiaali- ja terveysalalla. Kirja on suunnattu erityisesti kulttuurihyvinvoinnin parissa työskentelemisestä kiinnostuneille taiteilijoille ja vanhuspalveluiden työntekijöille.

<https://www.taike.fi/fi/julkaisut/rohkeus-kohdata-taiteilija-vanhustyossa>

JA YKSI WEBINAARI:

Taide vaikuttaa. Kansalaisopistot kulttuurihyvinvoinnin välittäjinä -webinaari To 19.3.2026 klo 09.00 — 12.00

Lisätiedot, ohjelma, ja webinaarin ILMOITTAUTUMISLOMAKE: <https://www.taike.fi/fi/tapahtumat/taide-vaikuttaa-kansalaisopistot-kulttuurihyvinvoinnin-valittajina-webinaari>

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Kulttuuripolitiikkaa

- **Taike on koonnut tietopaketin taiteesta ja kulttuurista kuntien luottamushenkilöille**

Taiteen edistämiskeskus on koonnut kuntien käyttöön perehdytysmateriaalin taiteen ja kulttuurin merkityksestä ja mahdollisuuksista kunnille. Kokonaisuus on tehty uusien kuntapäättäjien perehdytystä ajatellen, mutta sitä voi hyödyntää myös muissa yhteyksissä. [Tietopaketti taiteesta ja kulttuurista kuntien luottamushenkilöille](#)

- **KULTTUURIHYVINVOINTIPOOLIN kulttuurihyvinvoinnin materiaaleja**
- **OKM:n uusi politiikka-analyysi: Kulttuurihyvinvointi vakiinnuttaa asemaansa osana hyvinvointipolitiikkaa**

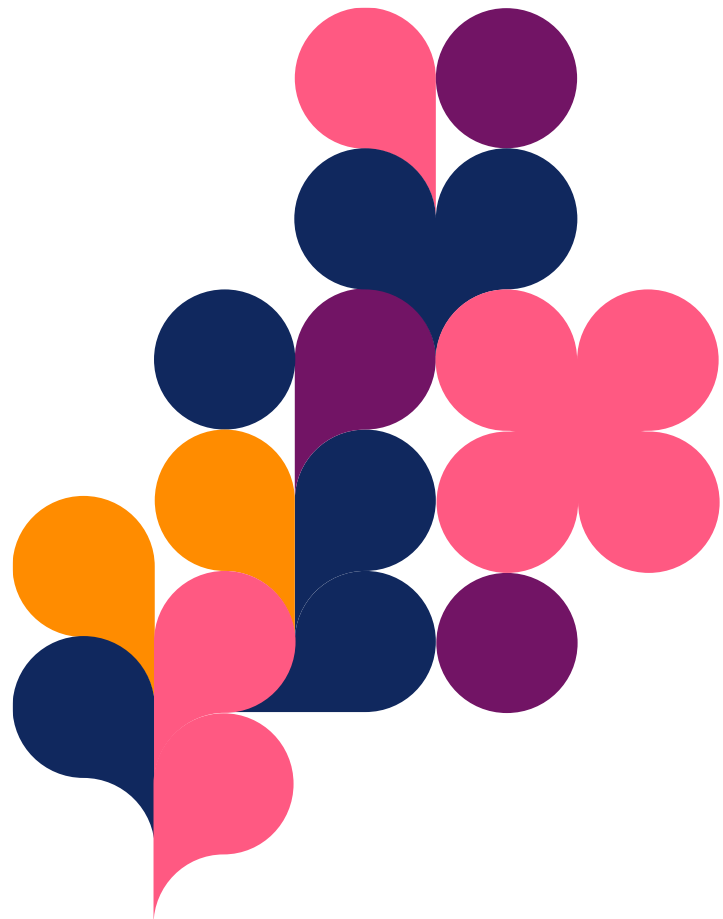
OKM:n tuore politiikka-analyysi osoittaa kulttuurihyvinvoinnin vakiintuneen osaksi suomalaista hyvinvointipolitiikkaa viimeisten 15 vuoden aikana. Toiminta on ammattimaistunut ja monipuolistunut poliittisen ohjauksen, kehittyneen rahoituksen ja tarkennetun tietopohjan ansiosta.

Valtioneuvoston kulttuuripoliittisessa selonteossa (2024) tunnistettiin kulttuurihyvinvoinnin yhteiskunnallinen merkitys erityisesti terveyden edistämisen, ennaltaehkäisyyn ja osallisuuden näkökulmasta. Kulttuurihyvinvoinnin juurtumiseen hyvinvointialueilla tarvitaan kuitenkin vielä kannusteita, kuten HYTE-kertoimen kehittämistä

[Politiikka-analyysi: Kulttuurihyvinvointi vakiinnuttaa asemaansa osana hyvinvointipolitiikkaa – Valtioneuvosto](#)

- **Kulttuuripoliittinen selonteko sekä Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma**

Kiitos! Ollaan yhteyksissä!



Hanna Korhonen

Kulttuurikoordinaattori, kulttuurihyvinvoinnin suunnittelija

hanna.korhonen@pirha.fi

p. 044 473 5107

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi,](#)

Pirkanmaan hyvinvointialue

www.pirha.fi/web/hyvinvointiaelintaoilla



**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Yhteisövaikuttavuuden voimalla: Perheiden elintapaohjauksen polku Pirkanmaalla (PEP-hanke)

1.1.2026 - 31.3.2027

Anne Viitala

Projektipäällikkö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi

Pirkanmaan
hyvinvointialue



PERHEKESKUS
Mukana elämässä.



Lisää vain
liike.
suomiliikkeelle.fi

Terveydeksi
-ohjelma

Mihin tarpeeseen hanke vastaa?



- Lasten ja nuorten ylipaino on yleistynyt ja on merkittävä kansanterveydellinen haaste
 - Ylipaino ja lihavuus ovat monin tavoin yhteydessä lasten ja nuorten fyysiseen ja psykososiaaliseen terveyteen ja hyvinvointiin
- Ylipainon ja lihavuuden osuus nousee Pirkanmaalla kouluikäisillä, erityisesti yläkouluikäisillä lapsilla ja nuorilla
- Tutkimukset korostavat, että sydän- ja verisuonitautien ehkäisyn tulee alkaa jo lapsuudessa
 - Fyysisen kunnon mittaaminen ja vahvistaminen, liikunnan lisääminen ja ravitsemuksen parantaminen ovat keinoja, joilla voidaan tukea nuorten terveyttä ja ehkäistä sairauksia pitkällä aikavälillä. [Home - Physical Activity and Nutrition in Children Study](#)
- Lasten ja perheiden elintapaohjaus ei toteudu yhdenmukaisesti Pirkanmaalla

Viitekehyksenä yhteisövaikuttavuus ja sosiaalinen markkinointi

”Lasten lihavuuden ehkäisyssä keskeistä on lapsen, nuoren ja koko perheen terveyttä edistävien elintapojen tukeminen. Onnistuakseen lasten lihavuuden ehkäisyssä tarvitaan laajaa, yhteiskunnan eri toimijoiden yhteistyötä.”

[Lasten ja nuorten ylipaino ja lihavuus 2023 –tilastoraportti 52/2024](#)



Tavoitteet

Päätavoitteena on edistää terveellisiä elintapoja ja ehkäistä lasten ja nuorten lihavuutta tiedon, osaamisen ja yhteistyön lisäämisen avulla.

1. Eri toimijoiden välinen yhteistyö ja verkostomainen työote lisääntyy perheiden elintapaohjauksen polun rakentumiseksi.
2. Lapsille ja perheille tarjoutuu mahdollisuuksia vaikuttaa hyvinvoinnin tueksi tehtäviin toimenpiteisiin.
3. Ruoka- ja terveystkasvatuksen sekä liikunnallisen elämäntavan ohjaamisen osaaminen lisääntyy koulutusten ja työpajojen avulla.
4. Perheiden elintapaohjauksen vaikuttavuuden seuranta yhdenmukaistuu ja lisääntyy.

Hankekonsortio

- Pirha/ Lanupe/ Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi (pää toteuttaja)
- Jyväskylän yliopisto/ kauppakorkeakoulu (osatoteuttaja)
 - Sosiaalisen markkinoinnin viitekehys, lasten ja vanhempien osallisuus
- Vaikuttavien toimintamallien asiantuntijaosaamista tuottavat järjestöt
 - Sydänliitto ry/ Neuvokas perhe
 - Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry/ Maistuva koulu
 - Hämeen Liikunta ja Urheilu ry (HLU)/ Liikkuvat -kokonaisuus

Toimenpiteiden kohdentaminen

- Hankkeen kumppaneiksi pyydettiin ensisijaisesti Pirkanmaan kuntia, joissa [FinLapset 2023-rekisteriseurannan perusteella](#) 7–12 -vuotiaiden ylipainoisten ja lihaviiden lasten ja nuorten osuus on yli 25 %.
- Akaa, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi ilmoittautuvat kumppaneiksi
- Osa hankkeen toimenpiteistä voidaan kohdentaa koko Pirkanmaalle, etenkin Pirhan organisaation sisällä (avopalveluiden ja lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjat)
 - Lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisyn ja hoidon palveluketjun päivitys 2026





Pirkanmaan
hyvinvointialue

Lisää vain
liike.
suomiliikkeelle.fi

Terveystieteiden
-ohjelma

Toimenpiteet 1/5

- Työpaketti 1: Kehitämme eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostomaista työtettä
 - Teemme selvitykset kunnan aiemmista hankkeista ja toimenpiteistä, tunnistamme elintapoihin vaikuttavat keskeiset paikalliset sidosryhmät
 - Kokoamme sidosryhmät yhteen ja järjestämme työpajoja, jossa em. kyselyiden tuloksia läpikäydään ja jalostetaan toimenpide-ehdotuksiksi

Yhteistyötahona JYU, kunnat

Toimenpiteet 2/5

- Työpaketti 2: Tarjoamme lapsille ja perheille mahdollisuuksia vaikuttaa heidän hyvinvointinsa tueksi tehtäviin toimenpiteisiin
 - Toteutamme 4. lk lasten ryhmähaastattelut valituissa kouluissa
 - Toteutamme alakoululaisten vanhemmille kyselyn Wilman kautta
 - Toteutamme hankebudjetin rajoissa kohdekuntien lasten ja nuorten toiveisiin perustuvia toimenpiteitä paikallisesti osallistuvan budjetoinnin ideologiaan pohjautuen

Toteutus yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa

Toimenpiteet 3/5

- Työpaketti 3: Lisäämme ruoka- ja terveystkasvatuksen ja liikunnallisen elämäntavan ohjaamisen osaamista
 - Järjestämme koulutuksia ja työpajoja Pirkanmaan hyvinvointialueen sote-ammattilaisille sekä kunnissa ja järjestöissä toimiville paikallisille toimijoille
 - **Neuvokas perhe** -menetelmästä sekä elintapaohjauksen työkaluista.
 - **Maistuva koulu** -toimintamallista ja ruokakasvatuksen työkaluista erityisesti kohde kuntien varhaiskasvatukseen, koulun ja ruokahuollon henkilöstölle.
 - **Liikkuvat -kokonaisuudesta** ja liikunnallisen elämäntavan edistämisestä

Toteutus yhteistyössä: Sydänliitto ry, Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry, Hämeen Liikunta ja Urheilu ry (HLU)

Toimenpiteet 4/5

- Työpaketti 4: Kehitämme perheiden elintapaohjauksen vaikuttavuuden arviointia
 - Kuvaamme koululaisen/perheen elintapaohjaukseen prosessin ja aikataulun, jossa Move! -mittaukset, laajat terveystarkastukset ja elintapaohjaus palvelevat toisiaan.
 - Pilotoimme Hyviö -työkalua elintapaohjauksen vaikuttavuuden seurannassa kolmessa Pirkanmaan kunnassa.
 - Juurrutamme elintapaohjausta työssään tarjoaville sote-ammattilaisille ja liikuntaneuvojille elintapaohjauksen kirjaamisen käytäntöjä eri verkostojen kautta.

Yhteistyötahoina: Kunnat/ liikuntaneuvonta, HLU, Pirha:Avopalvelut/VOP

Toimenpiteet 5/5

- Työpaketti 5: Tuotamme materiaalia ja viestimme terveyttä edistävistä elintavoista monikanavaisesti
 - Tunnistamme kohderyhmien tärkeimmät viestintäkanavat ja viestimme niissä terveyttä edistävien elintapojen teemoista.
 - Tuotamme materiaalia yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien tueksi ja kannustamme kouluja käymään keskustelut 4.–6.- luokkalaisten kanssa kouluterveyskyselyjen ja MOVE!-mittausten tuloksista hyvinvoinnin teemoihin liittyen
 - Yhteistyö Erätauko-säätiön kanssa: Skidialogi-keskustelun ohjaajakoulutus, menetelmäinfot
 - Yhteistyö ”Osallisuutta kouluterveyskyselyllä” –hankkeen kanssa: koulutukset, työpajat nuorille

Ollaan yhteydessä!



Anne Viitala

Projektipäällikkö

anne.viitala@pirha.fi

p. 044 473 9813



Lauri Tulla

Suunnittelija, liikunta

lauri.tulla@pirha.fi

p. 044 473 9671



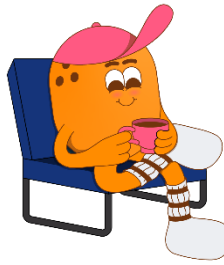
Niina Taimisto

Suunnittelija, ravitsemus

niina.taimisto@pirha.fi

p.044 473 9778

HYTE-aamukahvit



- **Milloin vuonna 2026:** 20.1., 17.2., 17.3., 21.4., 19.5., 16.6., 18.8., 15.9., 20.10., 17.11. ja 15.12.2026

klo 8 - 9

- **Kohderyhmä:**

- Pirhan kaikkien palvelulinjojen henkilöstö
- Kuntien hyvinvointi- ja ehkäisevän päihdetyön työryhmien jäsenet ja muut hyvinvointitoimijat
- Kolmannen sektorin toimijat

- **Sisältö**

- Lyhyitä tietoiskuja liittyen Pirkanmaan väestön hyvinvoinnin edistämiseen ja terveyserojen kaventamiseen
- Keskustelua tietoiskujen aiheista

- **Miten**

- Kalenterikutsut lähetetty HYTE-tiimin verkostojen jäsenille

- Kalenterikutsuja toivotaan jaettavaksi edelleen
- Pirhan intran Tapahtumat-sivuilla tieto ja linkki
- Pirkanmaan hyvinvointialueen sivuilta: [Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen](#)

- **Aihe-ehdotukset**

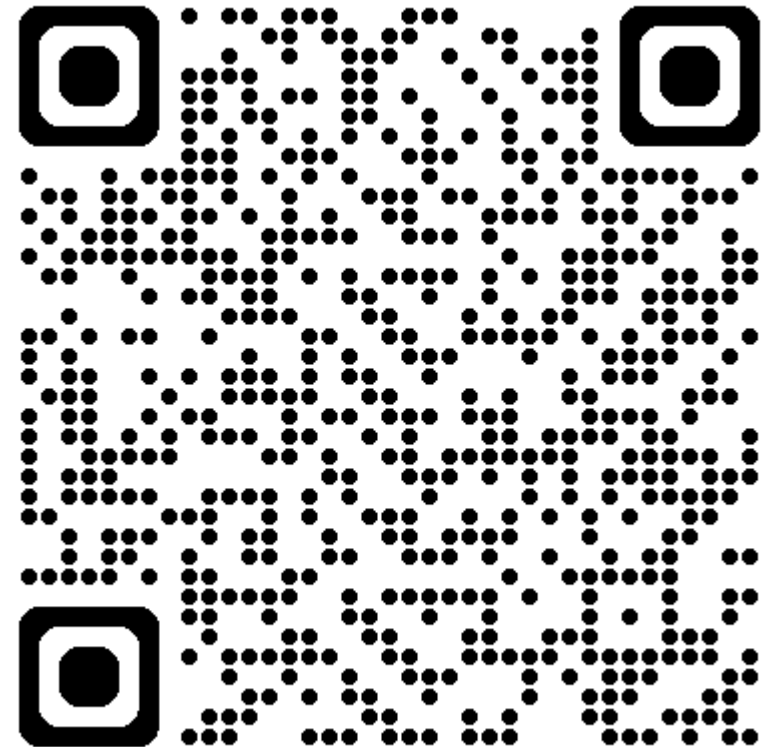
- Kaikki aihe-ehdotukset ovat tervetulleita
- Aihe-ehdotukset voit jättää aamukahvien palautelomakkeelle
- Ohjelma julkaistaan n. viikko aiemmin kalenterikutsussa/Pirhan ulkoisilla sivuilla.

Pirkanmaan hyvinvointialueen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkkosivuille pääsee myös tämän QR-koodin kautta →



Tilaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen uutiskirje

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen uutiskirje on suunnattu yhteistyötahoillemme, erityisesti kunnille ja järjestöille. Uutiskirjeessä jaamme ajankohtaisia nostoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kentältä.
- Uutiskirjeen tavoitteena on kehittää viestintää ja tarjota säännöllisesti hyödyllistä sisältöä yhteistyön tueksi. Uutiskirje julkaistaan kuusi kertaa vuodessa.



Tomorrow's Sports and Health Campus -hankkeen tulevia tilaisuuksia



- Hankkeen ajankohtaisissa tulevia ja menneitä tilaisuuksia:
<https://projects.tuni.fi/tshcampus/ajankohtaista/>

Kysymyksiä ja kommentteja



- Täytäthän tämän tilaisuuden [palautelomakkeen](#)
 - Voit samalla jättää yhteydenottopyynnön TKI- tai hyte-tarpeissa

Lisätietoja

Pirhan HYTE-tiimi:

- Iina Laine, suunnittelupäällikkö,
iina.e.laine@pirha.fi
- Hanna Korhonen, suunnittelija,
hanna.korhonen@pirha.fi
- Anne Viitala, projektipäällikkö,
anne.viitala@pirha.fi

Tomorrow's Sports and Health Campus - osaprojekti:

- Essi Lönnqvist, projektipäällikkö,
essi.lonnqvist@pirha.fi, puh. 040 351 0855



KIITOS

Tomorrow's Sports and Health Campus –
hankkeen kotisivut



Euroopan unionin
osarahoittama



PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION



TAMPERE

Pirkanmaan
hyvinvointialue



Tampereen yliopisto



UKK-instituutti



Tampereen
urheilulääkäriasema

VARALA